BOSTON PUBLIC LIBRARY
CHIEF OF R.SCL.DT.-REF.DIV.
COPLEY SQ.
BOSTON 16, MASS.

DARBININKAS

AMERIKOS LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS
APJUNGĘS
AMERIKĄ, LDS ORGANĄ DARBININKĄ IR LIETUVIŲ ŽINIAS
680 BUSHWICK AVENUE, BROOKLYN 21, NEW YORK
Copyright

XXXVII. Nr. 74 | Redakcija: GLenmore 5-7281 | PENKTADIENIS (FRIDAY) | SPALIO (OCTOBER) 10 D. 1952 M. | Administracija: GLenmore 5-7068 | 10 CENTŲ

SNIEČKUS UŽPUOLĖ EISENHOWERĮ

KOMPARTIJOS KONGRESAS KALBA APIE KARĄ

Maskva. — Spalių 5 d. atidarytas komunistų partijos suvažiavimas. Paskutinis suvažiavimas buvo prieš 13 metų, prieš pat karo pradžią. Atidaromąsias kalbas pasakė Molotovas ir Malenkovas. Spėjamasis Stalino įpėdinis Malenkovas kalbėjo, kad JAV taip kaip Hitleris siekią pasauly pirmauti ir, žinodamos, kad to nepasieks taikos keliu, vairuoja į trečią pasaulinį karą. Karas vakariniam pasauliui esąs desperatiškas gelbėjimasis nuo ateinančios ekonominės krizės. Karui esą sudarytas Atlanto paktas, ginkluojama Vokietija, Japonija. Molotovas taip pat kalbėjo, kad JAV rengia trečią karą prieš Sovietų Sąjungą. Bet Molotovas įspėjo, kad toliau Rusija nesanti viena, kad nuo antrojo pasaulinio karo pabaigos iš kapitalistinio pasaulio išsijungė ir perėjo į socialistinį 600 mil. žmonių.

Kalbėdamas apie Sovietų ūkį, Malenkovas pabrėžė, kad esama daug ūkinių trūkumų, ir kad dėl karo gresmės jis reikalauja griežtos priežiūros vykdant ūkinę ofenzyvą, kuri turinti pakelti gyvenimo štandartą ik tokio, kokis yra JAV.

Spalių 6 d. kalbėjo A. Sniečkus, Lietuvos komunistų partijos sekretorius. Jis puolė gen. Eisenhowerį ryšium su jo šūkiu, paleistu Amerikos Legiono kongrese New Yorke — išlaisvinti pavergtuosius kraštus, tarp kurių buvo įsakmiai suminėtos ir Lietuva, Latvija, Estija. Sniečkus pliauškė, kad "Amerikos ir Anglijos imperialistai" ir "Lietuvos buržuaziniai nacionalistai" nori išnaudoti Lietuvos liaudį, kuri yra "laiminga ir patenkinta" sovietinių valstybių šeimoje. Veltui lojąs imperialistas Eisenhoweris Lietuvos liaudžiai, tikėdamasis Lietuvą pavergti, niekas nenukreipsiąs Lietuvos liaudies nuo jos kelio. Esą prieš ateinant sovietų galybei, Lietuva buvusi JAV ir Britanijos "pusiau kolonija" ir jos gyventojai turėję ne daugiau, kaip kolonijos teises.

Ryšium su šia Sniečkaus kalba Voice of America paleido penkiasdešimčia kalbų transliacijas, kas tas Sniečkus ir kokia ten laisvė Lietuvoje, jeigu jo paties motina turėjo nuo jos pabėgti.

Respublikonų tautinis komitetas išsiuntinėjo laikraščiams lietuvių respublikonų grupės W. Kvetko pareiškimą, duotą spaudos konferencijai, jog gen. Eisenhowerio simpatijos pareiškimas Lietuvai ir kt. pavergtoms tautoms taip įskaudino kom. partiją, kad sekretoriui Sniečkui buvo įsakyta reaguoti suvažiavime.

Italijoj, Adrana mieste fanatiškas komunistas įvykdė atentatą prieš 74 m. amžiaus krikščionių demokratų veikėją kun. V. Bascetta. Čia matome šūvio sunkiai sužeistą kun. Bascettą ligoninėje. Pasikėsintojas ilgus metus sėdėjęs už žmogžudystę kalėjime.

LANKOSI PRANCŪZŲ PARLAMENTARAI

New Yorkas. — JA valstybėse besilankantiems prancūzų parlamentarams Robert Buron ir Robert Bichet Henry Hudson viešbuty Vidurio Europos Krikšč. Dem. Sąjunga suruošė priėmimą, kuriame dalyvavo eilė žymių svečių ir didelis skaičius spaudos atstovų.

Priėmimo proga prancūzų parlamentarai pasakė kalbas aktualiaisiais Europos politikos klausimais. R. Bichet savo kalboje nušvietė krikščionių demokratų įnašą į Europos apjungimą. R. Buron aptarė Europos ekonomines problemas ryšium su gauta pagal Marshallio planą JAV parama ir dabar pradėjus įgyvendinti Schumano planą.

Abu svečiai yra žymūs prancūzų krikščionių demokratų partijos, vadinamos Mouvement Republicain Populaire, veikėjai. R. Bichet yra buvęs Prancūzijos propogandos ministeris bei MRP generalinis sekretorius, o dabar yra gen. sekretorius, krikščionių demokratų internacionalo. R. Buron yra buvęs prancūzų ūkio ministeris. Jų svečiavimasis pas Vidurio Europos krikščionis demokratus buvo išraiška gyvo prancūzų krikščionių demokratų susidomėjimo šiuo Europos regionu. Kartu tuo jie pabrėžė jų tvirtą nusistatymą remti Sovietų pavergtų Europos tautų išsilaisvinimo pastangas. Į Vidurio Europos Krikščionių Demokratų Sąjungą įeina lietuviai, latviai, čekai, vengrai, lenkai ir slovėnai (Jugoslavijos).

SAVANORIŲ ARMIJA PRIEŠ AGRESORIUS

New Yorkas. — JTO komisijos priimtas ir sesijai pasiųstas sumanymas sudaryti savanorių kariuomenę iki 60,000, kuri būtų skirta agresoriams sudrausti. Toje komisijoje Sovietų atstovo nebuvo. Jis tikriausiai būtų protestavęs. JAV žiūri į projektą abejingai.

SOVIETŲ PREZIDENTAS BERLYNE

Berlynas.— Raudonasis Berlynas švenčia trejus sovietinio režimo metus. Į iškilmes atvyko net Sovietų Sąjungos prezidentas Švernikas, kuris retai kada iš Rusijos iškyla kaip ir Stalinas.

ATMETĖ KALTINIMUS KENNANUI

Washingtonas. — Spalių 8 d. JAV atsakė į Sovietų raštą, kuriuo jie reikalauja atšaukti JAV atstovą Kennaną iš Maskvos. JAV vyriausybė atmetė visus sovietų kaltinimus Kennanui ir pažymėjo, kad Kennanas tik akuračiai ir saikingai atvaizdavo užsienio diplomatų izoliaciją Sovietų sostinėje. Šituo atsakymu tik atmetami kaltinimai, bet Kennanas į Maskvą negrįš. Numatoma, kad jis ilgesnį laiką pasiliks Europoje kaip specialistas Rusijos reikalams.

Sen. W. F. Knowland, resp., siūlė Achesonui laikytis lygybės santykiuose su Sovietais ir paprašyti, kad Sovietai atšauktų savo Zarubiną iš Washingtono.

SOVIETAI UŽPUOLĖ JAV LĖKTUVĄ

Berlynas. — Oro koridoriuje tarp Frankfurto ir Berlyno du sprausminiai Sovietų naikintuvai užpuolė ir apšaudė JAV sanitarinį lėktuvą. Amerikiečių lėktuvas buvo pakeliui į Berlyną paimti iš ten keturis susirgusius amerikiečius ir juos nugabenti į ligoninę Frankfurte.

Užpultasis C-47 nuo persekiotojų pasinėrė į debesį ir laimingai pasiekė Berlyno aerodromą. Jokių sužalojimų kulkomis nerasta.

Amerikiečių karinis komendantas Berlyne gen. L. Mathewson įteikė Sovietų atstovams griežtą reikalavimą, kad panašūs įvykiai nesikartotų.

Derybos nutrauktos neribotam laikui

Seoulas. — Pastarosiomis dienomis kovos Korejos fronte labai padidėjo. Su masėm pėstininkų, kurtuos rėmė stipri artilerijos ugnis ir tankai, priešas pradėjo pulti Jungt. Tautų pajėgų linijas. Ypač smarkios kovos vyksta į šiaurę nuo Seoulo. Taip pat stiprios priešo pajėgos puola vidurio fronte prie vadinamo Finger Ridge. Įvairiose fronto vietose priešui pavyko užimti keletą priekinių pozicijų. Kitos yra kelis kartus ėjusios iš rankų į rankas. Tačiau paskutinėmis žiniomis, nors priešas ir meta į kautynes naujus dalinius, jo veržimasis yra sulaikytas. Tam, gal būt, turi įtakos labai žymūs priešo nuostoliai. Kaip pranešama, vienos tik amerikiečių divizijos bare paskutinėse kautynėse priešas neteko apie 3,000 vyrų.

Ar šiais puolimais priešas stengiasi užimti tik kai kurias svarbesnes pozicijas, ar tai reiškia pradžią naujos didelio masto ofensyvos, dar nėra paaiškėję. Bet laikoma galimu dalyku, kad jei pasisektų komunistams pasiekti žymesnių pradinių laimėjimų, jie gali bandyti imtis ir didesnio masto puolimo.

Derybos atidėtos

Paliaubų derybose nepasiekiant jokios pažangos, Jungt. Tautų delegacija komunistams pareiškė, jog ji derybas pertraukia neribotam laikui. Į posėdžius atvyks tik tuomet, kai komunistai pareikš noro toliau tartis ir iš anksto praneš, kokiu klausimu nori kalbėtis. Tuo būdu dabar nuo komunistų priklauso, ar derybos dar vyks, ar jos galutinai nutruks.

Svarbiausias nesutarimo klausimas yra komunistų reikalavimas, kad visi belaisviai turi būti grąžinami prievarta. Su tuo Jungt. Tautų delegacija nesutiko. Norėdama rasti išeitį, ji pasiūlė, kad visi belaisviai būtų atgabenti į neutralią zoną ir jiems leista eiti, kur jie nori — pas komunistus, ar pas vakariečius. Tačiau komunistų delegacija ir su tuo nesutiko. Tuo būdu nebeliko nieko kito, kaip derybas pertraukti ir laukti, kol komunistai priims sąjungininkų pasiūlymą, ar patys pasiūlys kokį priimtiną planą.

OATIS TEBEGYVAS

Praha. — JAV charge d'Affaires Prahoje matėsi su amerikiečiu žurnalistu Oatis, kuris jau 18 mėnesių laikomas sovietiniuose Čekoslovakijos kalėjimuose. Oatis esąs tokios pat sveikatos kaip ir per paskutinį pasimatymą balandžio 30 d.

Paliaubų derybose Korejoje Jungt. Tautų delegacijos vadovas gen. W. K. Harrison pasakoja spaudos atstovams apie naują pasiūlymą komunistams dėl pasikeitimo belaisviais. Komunistams buvo pasiūlyta atgabenti visus karo belaisvius į demilitarizuotą zoną ir leisti jiems eiti ten, kur jie panorės — pas komunistus ar pas vakariečius. Komunistai tokį pasiūlymą sutiko šaltai, tur būt, nesitikėdami, kad daug belaisvių eis į jų pusę.

Reikalauja naujų dalinių Korejai

New Yorkas. — Jungt. Tautų gen. sekr. T. Lie paskelbė raginimą, kad tie Jungt. Tautų nariai, kurie dar nėra pasiuntę į Korėją savo karinių dalinių, taip pat juos pasiųstų ir įsijungtų į kovą prieš agresiją. Kartu jis pasisakė už skubias paliaubas dabartinėj fronto linijoj.

Šis pareiškimas yra įžanga pranešimo, kurį T. Lie padarys Jungt. Tautų visumos susirinkimui. Jame T. Lie nurodo, kad, ligi bus pasiekta karo paliaubų, charta įpareigoja Jungt. Tautų narius dalyvauti kovoje, kol tikslas bus pasiektas, ir prisiimti dalį naštos.

Šis T. Lie pareiškimas sutampa su JAV pažiūra, kurios yra pareiškusios, jog ir kiti Jungt. Tautų nariai turi jų kovą Korejoj paremti. Ligi šiol tik 16 valstybių dar tėra savo dalinius į Korėją pasiuntusios.

Ypatingai smarkiai puldamas gen. Eisenhowerį, prez. Trumanas kalba Oakland, Calif. Šia proga Trumanas pareiškė, jog respublikonų kandidatas pritaręs amerikiečių karinių dalinių atitraukimui iš Korejos ,o dabar pradėjęs dėl to "laukinį puolimą."

IMIGRACIJOS ĮSTATYMAI SKRIAUDŽIA LIETUVIUS

New Yorkas. — Petras Minkūnas, BALFo reikalų vedėjas, kaip vienintelės lietuvių įstaigos atstovas buvo pakviestas liudyti New Yorke Prezidento Trumano Komisijai, kuri renka medžiagą ryšium su neseniai priimtu JAV imigracijos ir natūralizacijos įstatymo projektu, kuris dar labiau suvaržo imigraciją į JAV.

P. Minkūnas pareiškė, kad naujasis įstatymas lietuviams yra nepalankus; jis plačiau palietė kvotinę sistemą, kuri iki 2087 m. lietuviams teleis atvykti į JAV kasmet ne daugiau kaip 190. Jis priminė, kad ši kvota yra nustatyta pagal 1920 m. gyventojų surašymą, kada lietuvių čia būk buvę apie 250,000, kas yra netikslu, nes iš praktikos žinoma, jog tada daug lietuvių buvo užrašyti lenkais ar rusais. Jau 1940 m. surašymas parodė, kad lietuviais užsirašusių buvo 394,811, nors 1920-1940 metų laikotarpyje į Ameriką yra atvykę nedaugiau, kaip 7,000 lietuvių. Išvadoje jis pageidavo, kad tuo atveju, jei jau įstatyme būtų palikta kvotos sistema, pagrindan reikėtų imti pačius vėliausius duomenis. Kadangi dabartinio įstatymo projektas pirmenybę vizas gaunant teikia gimusiems Airijoje ir Britanijoje, daugelis jų lieka neišnaudota, nes tie gyventojai neturi jokio intereso vykti. Tuo tarpu Lietuvos ir kitų Pabaltijo kraštų žmonės, gelbėdamiesi iš Sovietų priespaudos ir pabėgę į Vakarus, kad ir labai norėtų, dėl vizų suvaržymo negali čia atvykti.

LANKĖSI BONNOJE

Užsienio Tarnybos valdytojas Dr. P. Karvelis rugsėjo 10-12 d. lankėsi Vokietijos užsienio reikalų ministerijoje Bonnoje ir parlamente (Bundestage). Ta proga URT Valdytojas padarė eilę vizitų parlamentarams ir aukštiems pareigūnams. Be kitų, URT Valdytoją priėmė ir Dr. Schreibers, Pabėgėlių Ministerijos valstybės sekretorius, pažadėdamas visokeriopą palankumą lietuviams tremtiniams, esantiems Vokietijoje. Iš parlamentinių sferų URT Valdytojas gavo pakvietimą būti parlamento svečiu ir pateikti Lietuvos reikalais įvairios dokumentacinės medžiagos.

NORI DERĖTIS, BET SU LYGIOM SĄLYGOM

Teheranas. — Jau 18 mėnesių trunka ginčas tarp Anglijos ir Persijos dėl naftos. Į naują Anglijos ir JAV pasiūlymą spalių 7 d. Persijos min. pirmininkas paprašė, kad Londonas siųstų delegaciją tartis. Pats šachas daręs įtakos Mossadeghui, kad atsakymas nebūtų per griežtas ir nenutrauktų santykių su Anglija. Tačiau ir toliau Mossadegh reikalauja, kad anglai sumokėtų Iranui, Mossadegh apskaičiavimu, dar priklausančias tantjemas. Ir tai turinti dalis tos sumos ($56,000,000) būti įmokėta dar prieš derybas. Taip pat Mossadegh reikalauja, kad anglų naftos bendrovė atsisakytų iš anksto nuo bet kurių kitų pretenzijų į atlyginimus, išskiriant nusavintus naftos laukus ir įmones, o anglų vyriausybė sutiktų atlyginti Iranui nuostolius, kurie jam susidarė dėl naftos išvežimo blokados. Tai vėl mažina susitarimo viltis.

Į Abadaną, kur yra didžiausi naftos sandėliai, atplaukia amerikiečių tanklaiviai. Jie nori paimti naftą, dėl kurios eina ginčas. Britai lig šiol ją blokavo ir niekam neleidžia išvežti. Jie tebelaiko naftą savo nuosavybe ir dabar reikš pretenzijas tam, kas panorės ją paimti.

SOVIETAI PAŠOVĖ PRIE JAPONIJOS JAV BOMBONEŠĮ?

Tokio. — Ginkluoti JAV sprausminiai lėktuvai prie šiaurinių Japonijos krantų ieško dingusio B-29 bombonešio. Galimas dalykas, kad jį pašovė netikėtai užpuolęs Sovietų lėktuvas. Radaro sekėjai matė, kaip prie dingusio lėktuvo priartėjo iš rytų pusės, kur yra rusų valdomos Kurilų salos, kitas lėktuvas. Po to pasigirdo SOS šauksmas, vieno įgulos nario riksmas, ir bombonešis dingo iš ekrano.

Po šio įvykio tuojau pakilo į pagalbą kiti amerikiečių lėktuvai. Tačiau ligi šiol terasta jūroje naftos dėmės, kurios gali būti paliktos nukritusio lėktuvo. Bet blogas oras kliudo dingusio lėktuvo ieškoti. Japonų policija esanti pastebėjusi, kad prie Nemuro į jūrą įkritęs lėktuvas.

Helikopteris su įgula ir sprogmenimis Korejoje pasiruošęs pakilti 11 marinų pulkui į pagalbą. Jo uždavinys įvykdyti staigų puolimą ir pasitraukti pirmiau, negu priešas galės panaudoti šiam puolimui atremti savo artileriją.

— J. A. Roosevelt, mirusio prezidento sūnus, pasisiūlė gen. Eisenhoweriui dalyvauti propagandoje už generolą.

PASAULIO LIET. BENDRUOMENĖJE

KARALIAUS MINDAUGO INSTITUTO DARBAI

AUSTRALIJA

Karaliaus Mindaugo Instituto direktorius Pr. V. Raulinaitis praneša, kad minimasis institutas nenustojo veikęs, ir jo niekas pašalinis uždaryti negali, nes apie jo veikimą sprendžia patys instituto nariai. Instituto vadovybę dabar sudaro: direktorius Pr. V. Raulinaitis, sekretorius — dail. A. Vaičaitis. Instituto adresas: 4 The Ridgeway, Kensington, Melbourne, W. 1, Vic., Australia. Institutas yra įsteigtas dabartinio direktoriaus iniciatyva, — tada jis buvo Liet. Kul. Fondo Australijoje pirmininkas. Organizacijos valdyba 1950 m. rugpiūčio 6 d. posėdyje tam sumanymui taip pat pritarė. Instituto tikslas — tirti lietuv. mokslus ir kultūrą ir padėti lietuvių jaunimui eiti lituanistinius dalykus, taip pat šviesti lietuvių visuomenę paskaitomis. Institutą sudaro nariai, korespondentai ir rėmėjai. Institutas savo narių profesoriais nekelia, bet jų turimus titulus pripažįsta. Viešų paskaitų visuomenei 1951 m. buvo suruošta 12, o 1952 m. nustatytos 8 eina normalia tvarka.

D. BRITANIJA

Liet. Bendruomenės pirmininkų suvažiavimas

Londone įvyko Europos Lietuvių Bendruomenės pirmininkų suvažiavimas, kuris apsvarstė aktualiuosius bendruomenių reikalus. Ieškota kelių, kaip ateity dar daugiau suintensyvinti ir koordinuoti darbo veiklą, tvarkyti spaudinių leidimą, lietuvių propagandą tarp svetimųjų, išlaikyti tarp tautiečių lietuvybę ir kt. Į suvažiavimą VT pirm. K. Žalkauskas negalėjo nuvykti, nespėjus sutvarkyti vizos formalumų.

Pasirodė lietuviai

Londone Albert Hall salėje spalio 4 d. įvyko įvairių tautų koncertas, kur lietuviai pasirodė su savo tautiniais šokiais, choru ir solistu.

PRANCŪZIJA

Iškelia lietuvius krepšininkus

Prancūzų sporto laikraštis "L'Equipe" š. m. rugsėjo 16 d. numeryje įsidėjo apžvalgą, kaip žaidžia prancūzų krepšinio komandos. Ten iškeliama gera lietuvių krepšininkų, vadinamų čempionais, žaidimo technika, pagal kurią nori persitvarkyti taip pat kai kurios prancūzų komandos.

ARGENTINA

Vis geriau lietuviai įsikuria

Mūsų tautiečiai Argentinoje vis geriau įsikuria. Marijampolietis J. Andziulis, vadovaęs fabrikui Limoje, galutinai įsikūrė Argentinoje, kur jau pastatė porą namų vasarotojams Mar de Ajo pajūryje. Pirmiausia moderniškus namus ten ėmė statyti agr. inž. J. Bukevičius. J. Labukas tobulina savo gėlių plantacijas. A. Girdauskas turi baldų fabriką. J. Pauža tarnauja leitenantu Argentinos aviacijoje. B. Survilos firmos madų paroda šiemet buvo prašmatnesnė. Lietuvis E. Rymą dalyvauja filmų vaidyboje ir vadovauja jaunųjų menininkų trupei "Meeha". Kitai artistų trupei Buenos Aires mieste vadovauja Kudirka.

Koncertuos Dainavos ansamblis

Dainavos ansamblis, kuriam vadovauja pianistas A. Kuprevičius, spalio 12 d. ruošia koncertą. Jie taip pat telkia pinigus, kad galėtų įrašyti į plokšteles naujų dainų.

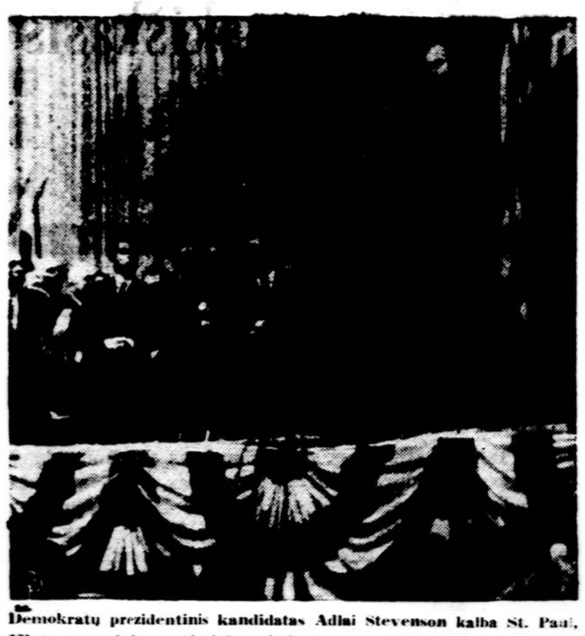

Demokratų prezidentinis kandidatas Adlai Stevenson kalba St. Paul, Minn., gyventojams stipriai pasisakydamas prieš D. Eisenhowerio politiką.

DIENOS VEIDAI

ANEURIN BEVAN

Pastarosiomis dienomis gal daugiausia pasaulio dėmesį į save atkreipė anglų darbiečių partijos "baisusis vaikas" Aneurin Bevan. Jo šūkavimai partijos konferencijoj prieš apsiginklavimą, gana ryškus palankumas Sovietams ir JAV puolimas, sulaukęs gana žymios darbiečių partijos dalies pritarimo, Sovietams kelia džiaugsmo, o Vakarams rūpesčio. Jei ateinančiuose rinkimuose darbiečiams pavyktų vėl sugrįžti prie valdžios vairo ir joje svarų žodį turėtų Bevanas, Vakarų gretose galėtų susidaryti labai nepatogus plyšys. Kas gi tas Bevanas ir ko jis nori?

Darbiečių vyriausybėje jis penkerius metus buvo sveikatos ministeris. Ten atsirado tuojau po karo (1945) ir pirmieji jo žodžiai buvo tokie: "Darbiečių partija dėl savo socialistinio nusistatymo yra pati tinkamiausia palaikyti glaudiems bendradarbiavimo ryšiams su Rusija." Žinoma, ir stengėsi juos laikyti, kol daug kas pamatė, kad nauda iš to yra tik Sovietams. Dar daugiau: Rusijos ginklavimasis ėmė bauginti anglus ir tą pačią darbiečių partiją. Reikėjo taip pat ginkluotis. O čia jau Stalinui atrodė negerai, ir Bevanas stojo Maskvos reikalų ginti.

Yra Anglijoje miestas Sheffield, kur visokiausias mašinas gamina. Darbininkų unija čia yra pati komunistiškiausia. Ji suruošė didžiulį mitingą ir pagrindiniu kalbėtoju pasikvietė ne ką kitą, o Bevaną. Ten jis pašnekėjo, kad į naują pasaulinį karą netikįs. Rusai nesą jau tokie bepročiai, kad į karą mestųsi. Jų ginklavimasis Vakarams pavojaus nesudarąs. Bet jei Vakarai taip pat ginkluosis, tai karas galįs lengvai įsidegti. Nuo jo galinti apsaugoti tiktai išmintinga pasaulio vadovybė, sudaryta darbiečių socialistų. "Amerikiečiai neturi tiek proto, nuosaikumo ir kantrumo, kad galėtų pasauliui vadovauti", užgiedojo jis.

Mr. Bevano burna toliau varo sovietišką propagandą ir prieš konservatorius ir prieš savo paties partiją. Prieš kiek laiko Anglijos parlamente jis sutelkė apie save 56 darbiečių atstovus (visą penktadalį) ir nutarė neklausyti bendros partijos linijos: kovoti prieš krašto ginklavimą. Tam jis kursto ir darbininkus: girdi, valgyti reikia, o ne ginkluotis; rusai nė nemaną ko nors pulti. Į tai jam atsakė profesinių sąjungų pirmininkas Arthur Deakin, pareiškęs: "Tokia akcija veda į mūsų pačių sunaikinimą." Taip pat darbiečių oficiozas "Daily Herald" parašė: "Mr. Bevanas ir jo sekėjai kenkia kraštui ir pačius darbininkus stato į pavojų. Iš praeities yra žinoma, kad dar 1936 m. Bevanas komunistų laikrašty "Daily Worker" paskelbė laišką, siūlydamas darbiečių ir komunistų partijoms susilieti. Tame laiške jis save vadino "draugu Bevanu." Paskui redagavo kraštutinių kairiųjų laikraštį "Tribune". Nuosaikesni darbiečiai jam prikiša, kad jis po demokratijos skraiste slepia diktatūros durklą. "Mes savo tarpe turime atominę bombą— Mr. Bevaną", pareiškė vienas iš darbiečių Žemuose Rūmuose.

Ši darbiečių "atominė bomba" šį kartą dar nesprogo. Tačiau ji sudaro didelę grėsmę tiek Vakarų bloko vieningumui, tiek ir pačiai darbiečių partijai. Po smarkių diskusijų ir tarpusavių kovų partijos konferencija baigėsi, triukšmingai Bevano ir Attlee grupėms vienai prieš kitą protestuojant. Nors formalus partijos skilimas dar neįvyko, bet jos viduje kova eis neabejotinai toliau ir kuo ji baigsis, parodys tik ateitis.

DR. P. ŽARVELIS AKTUALIAIS KLAUSIMAIS

Einąs VLIKo pirmininko pareigas Dr. P. Karvelis apsikalbėjime su Eltos atstovu atsakė į eilę klausimų aktualiaisiais mūsų politiniais klausimais.

Plačioji visuomenė domisi, kas yra iš tikrųjų sukėlęs Lietuvių Fronto pareiškimą išeiti iš VLIKo?

— Pakeliui iš Berlyno į New Yorką rugpiūčio mėn. pradžioje į VLIKo posėdžius atsilankė Dr. A. Trimakas, kuris ta proga išdėstė Amerikos lietuvių visuomenėje ir oficialiose sferose vyraujančias nuomones apie mūsų laisvinimo veiksnių organizaciją. Pačiame VLIKe buvo jau pribrendęs nusistatymas užsitęsusį Vykdomosios Tarybos sudarymą kek galint greičiau baigti. Paaiškėjus, kad visa padėtis yra pakankamai išryškėjusi, buvo nusistatyta Vykd. Tarybą patvirtinti nedelsiant. Visas Vlikas buvo vieningas, kad Vykd. Taryba būtų sudaroma plačios koalicijos pagrindais, lygiomis joje atstovaujant abu sparnus: ir laicistinį, ir vad. krikščioniškosios ideologijos. Dėl koalicijos pagrindų jokių nuomonių skirtumų nebuvo. Buvo įteikti du Vykd. Tarybos sąstato sąrašai, kurie skyrėsi tik tuo, kad viename sąraše Liet. Fronto atstovu buvo siūlomas p. Brazaitis, o antrame — prof. Ivinskis. Pastarasis buvo pareiškęs, kad jis savo kandidatūrą atsiima. Kadangi Vykd. Tarybos sudarymas reikalauja kvalifikuotos daugumos, būtent — 7/10 balsų, tai, per pirmąjį balsavimą nė vienam sąrašui nesusirinkus reikiamos daugumos, buvo balsuojama antrą kartą, ir to balsavimo rezultatas — patvirtinta Vykd. Taryba šio sąstato: 1) prof. K. Žalkauskas, 2) Dr. J. Karvelis, 3) T. Šidiškis, 4) doc. M. Brakas, 5) prof. Ivinskis. Šį nutarimą VLIKui padarius, Vienybės Sąjūdis, Lietuvių Frontas ir Darbo Federacija rezervavo sau teisę padaryti pareiškimus. Kaip žinoma, Liet. Frontas ir Vienybės Sąjūdis buvo padarę labai toli einančias išvadas. Vienybės Sąjūdis, kaip žinoma, savo tuometinio atstovo p. Prapuolenio žygius pasmerkė ir jį iš Vliko atšaukė, pareikšdamas, kad Sąjūdis Vlike pasilieka ir paskirs savo naują atstovą. Liet. Frontas iš Vliko pasitraukė. Darbo Federacijos C. Komitetas, tuometiniam atstovui Dr. J. Griniui pareiškus, kad ir jis solidarizuoja su aukščiau minėtais pareiškimais, jį iš Vliko taip pat atšaukė. Sudarant Vykdomąją Tarybą, balsavimas buvo slaptas ir ėjo visiškai tvarkingai. Jokių programinės rūšies pasiūlymų ta proga niekas nebuvo įteikęs, ir bet kurių Vliko pagrindinių nusistatymų vienoj ar kitoj srity keitimas nebuvo iš viso svarstomas. Tiesa, Vienybės Sąjūdžio vardu buvo pasiūlyta Vliką kelti į JAV, tačiau, tam pasiūlymui neradus pritarimo, buvo nusistatyta eiti prie Vykd. Tarybos čia, Europoje.

Klaidintų visuomenę kiekvienas, kas bandytų teigti, kad viena ar kita grupė ar asmuo būtų buvę diskriminuojami arba kad būtų buvę iš kurio nors sparno pastangų siekti sau persvaros. Lietuvių Frontas savo išvadas padarė teisėtoje ir betarpiškame sąryšy su p. Brazaičio neišrinkimu į Vykd. Tarybą. Niekam iš dalyvavusių VLIKo posėdy, manau, nebuvo jokio abejojimo, kad, jei p. Brazaitis būtų buvęs išrinktas, jokių pareiškimų nebūtų buvę susilaukta. Patį įvykį tenka labai apgailestauti, nes kiekvienas mūsų nevieningumo pasireiškimas neina mūsų naudai. Būtų labai sveikintina, jeigu vienybė būtų atstatyta.

Kaip tenka vertinti VLIKo ir diplomatų susitarimą Paryžiuje?

— Labai apgailėtina, kad ir vėl mūsų spaudoje pasirodo balsų, reiškiančių nepasitenkinimo pasiekus susitarimo Vlikui ir diplomatams. Būtų labai neteisinga, jeigu Paryžiuje pasiektas susitarimas būtų laikomas neišsprendusiu buvusių nuomonių skirtumų tarp Vliko ir diplomatų. Nustatytas bendradarbiavimo būdas atskleidžia kelią derinti visai mūsų užsieninės politikos veiklai. Paryžiaus susitarimą vykdant, pirmas pasitarimas jau numatytas ir turėtų įvykti artimoje ateityje. Mm. Lozorailis šiam reikalui atvyksta į Vliką, kur jis mielai laukiamas. Mano manymu, nėra jokių kliūčių Vlikui su diplomatais bendradarbiauti praktiniais klausimais. Pasiektas susitarimas turi savo reikšmę tuo atžvilgiu, jog pranyksta vienas iš svarbiausių skirtumų, kurie skaldė mūsų visuomenę ir lietė net Vliko vieningumą. Visas Vlikas yra vieningas pradėti su diplomatais bendradarbiavimą aptariant ir derinant užsieny daromus žygius. Radus šiuo klausimu laimingu būdu išeiti, bet kurių blokų reikalas Vlike nustoja prasmės. Susidaro atmosfera spręsti visus reikalus vien tikslingumo sumetimais. Atrodo, kad jokių kliūčių visiškai VLIKo konsolidacijai nėra ir kad visos jėgos galės būti sutelktai nukreiptos į pozityvų darbą.

Kaip tenka vertinti naujos Vykd. Tarybos sudarymą?

—Visų pirma tenka džiaugtis, kad Vykd. Tarybos pirmininkas iš JAV jau yra atvykęs ir įsitraukė į darbą. P. Žalkauskas yra pirmas iš mūsų politinių veikėjų, kuris iš patogių Jungtinių Amerikos Valstybių atsirado Europoje, pasimdamas Vykd. Tarybos pirmininko naštą. Ligi šiol daug kas buvo žadėjęs grįžti, bet, tų ar kitų sąlygų sutrukdytas, negalėjo tai įvykdyti. Aišku, kad laisvinimo darbui reikalinga kompetentingų ir visuomenei žinomų asmenybių. P. Žalkausko parvykimas reiškia gražią pradžią. Yra visai apčiuopiamų duomenų, kad p. K. Žalkausku paseks dar vienas kitas plačiajai visuomenei labai gerai žinomų asmenų — VLIKo darbui talkinti. Iš Vliko pusės bus dedamos visos pastangos pritraukti ko daugiausia kompetentingų asmenų ar iš Europos, ar iš užjūrių juos parenkant.

Apie pačią Vykd. Tarybą visuomenė galės spręsti iš jos darbų. Svarstant sąmatą Vykd. Taryba turėjo progą pateikti savo darbo planus ir juos plačiau išdiskutuoti Vlike. Kiek iš ligšiolinio patyrimo galima spręst, Vykd. Taryba rodo noro savo tarpe dirbti sutartinai.

DĖL PADĖTIES L. DARBO FEDERACIJOJ

Didžiai Gerbiamas Pone Redaktoriau!

Ryšium su spaudoje ("Draugas" Nr. 229, "Darbininkas" Nr. 73) pasirodžiusiu "Lietuvos Darbo Federacijos Centro Komiteto" vardu raštu maloniai prašau Tamstą paskelbti šį Lietuvos Darbo Federacijos Centro Valdybos Įgaliotinio Jungtinėse Valstybėse pareiškimą:

— Tautininkų vyriausybei formaliai uždarus visas Lietuvos demokratinės partijas, Darbo Federacija, kad išsaugotų krikščionių darbininkų organizuotą reiškimąsi, savo statute padarė kaikurių pakeitimų. Būtent, 1934 m. balandžio 13-15 d.d. įvykęs, Darbo Federacijos atstovų suvažiavimas Kaune nutarė Darbo Federaciją pavadinti Krikščionių Darbininkų Sąjunga. Kauno Apskrities Viršininkas 1934 m. birželio mėn. tą Darbo Federacijos suvažiavimo nutarimą įtraukė į draugijų registrą. Tuo būdu Darbo Federacija virto Krikščionių Darbininkų Sąjunga, kuri perėmė ir Darbo Federacijos tikslus bei uždavinius, ir Darbo Federacijos centro funkcijas, visus padalinius, visus aktyvus ir pasyvus, laikraštį "Darbininką" ir t.t. Faktinai, išskyrus vardą, niekas nepakito. Tas pats **Darbo Federacijos suvažiavimas išrinko Krikščionių Darbininkų Sąjungos Centro Valdybą, kurią sudarė prof. Dovydaitis,** buv. Darbo Federacijos vicepirmininkas, adv. Katilius, buv. Darbo Federacijos iždininkas, V. Kalakauskas, buv. Darbo Federacijos reikalų vedėjas, dr. P. Dielininkaitis, dr. A. Maceina, kun. V. Reičiūnas. KDS vardu DF išsilaikė Lietuvoje legalia organizacija per visą tautininkų režimą. Paskutinis KDS suvažiavimas įvyko Vilniuje 1940 m. gegužės 9-10 d.d. Į Centro Valdybą jis išrinko prof. Dovydaitį, dr. Dielininkaitį, adv. Katilių, dr. Maceiną, kun. B., kandidatais —dr. Grinių, kn. L., V. Kalakauską ir kt. Dr. Dielininkaičiui 1942 m. mirus, jo vieton į Centro Valdybą atėjo dr. Grinius. 1941 m. suimtas ir deportuotas prof. Dovydaitis. Centro Valdyba, gerbdama labai didelius jo nuopelnus Lietuvos darbo žmonėms, tebelaiko jį savo pirmininku, laikinai negalinčiu savo pareigų eiti. Jo pareigas eina vicepirmininkas dr. Grinius.

Prieš Lietuvos okupantus prasidėjusi kova įtraukė ir Darbo Federacijos veikėjus. Išbilus klausimui, kuriuo vardu —KDS ar LDF — dalyvauti VLIKe, Centro Valdyba nusistatė eiti LDF vardu, nes KDS vardas tebuvo pseudonimas Darbo Federacijai nuo tautininkų režimo apsaugot. Šioji Centro Valdyba 1943 m. DF atstovu Vlike paskyrė Vaitiekūną. Kadangi jo atstovauta DF linija Vlike kaikam nepatiko, tai 1948 m. sumanyta prieš Centro Valdybą ir jos skirtą Vlikui atstovą suruošti atentatą. 1948 m. 12.19. Fellbache susirinko buv. iki 1930 m. DF veikėjas Jočys, buv. Vilkaviškio skyriaus DF veikėjas Valaitis buv. tremtyje kurį laiką DF antrininkas Vlike, vėliau perėjęs į KDP, jos centro valdybos narys V. Šimaitis (žiūr. LKD Sąjungos 1951.7.10. biuletenį) ir visai nieko bendra su DF bent nuo 1920 m. neturįs D. Micuta ir pasiskelbė DF "suvažiavimu". DF Centro Valdyba šiam "suvažiavimui" paneigė bet kurį titulą kalbėti DF vardu. Tačiau minėti 4 asmenys vis tiek nutarė sudaryti "Centro Komitetą."

Ryšium su šiomis pastangomis iš vidaus sprogdinti DF organizaciją, DF atstovas Vlike 1949 m. vasario 27 d. kreipėsi į specialią komisiją (prof. Brazaitis, dr. D. Jesaitis, ir kun. A. Šidiauskas), kuri 1949 m. liepos 5 d. šį metodą pasmerkė, o KDP pirm. M. Krupavičius komisijai partijos vardu atsiribojo nuo to "suvažiavimo" organizavimo. Nežiūrint į visa tai, "suvažiavimo" organizatoriai ir toliau "veikia", savindamies jiems nepriklausantį DF Centro Komiteto titulą.

Nuo 1940 m. KDS suvažiavimas dėl vis major negalėjo įvykti ir 1940 m. suvažiavimo išrinktoji Centro Valdyba savo funkcijas tebevykdo. Laimingu sutapimu laisvajame pasaulyje yra dauguma šios valdybos narių ir kandidatų. Šioji Valdyba tęsia ir tęs DF organizaciją, atsakomybę bei uždavinius, iki išlaisvintoj Lietuvoj raujo teisėto organo bus nuo tų pareigų atleista. Niekas kitas LDF vardu nėra kompetentingas reikštis. P. Šimaičio pastangos užgrobti DF centro funkcijas nėra nei demokratiškos, nei, juo labiau, krikščioniškos. Šias pastangas liečiančius dokumentus DF Centro Valdyba yra nusistačiusi artimiausiu laiku paskelbti atskiru leidiniu.

Su pagarba
V. Vaitiekūnas
LDF Centro Valdybos
Įgaliotinis JV

Tik NAUJAS Fordo sunkvežimis gali sumažinti važiavimo išlaidas

Vienintelis Pickup su nauju mažos trinties motoru! Pasirinkite naują 101 h. p., Six arba V-8, dabar 106 h. p. Trimis iš keturių Pickups mylią nuvažiuoti atsieina pigiau negu 2½ cento

Pamatykite ir išmėginkite dar prieš perkant!

Čia yra 144 psl. Fordais važiavimo registracijos **knyga** iš viso Amerikos. Ateikite ir pažiūrėkite ją dar prieš perkant bet kokį sunkvežimį

Dabar sutaupoma dar daugiau kuro iki 14%!....

Tiktai FORDO sunkvežimiai gali jums įrodyti, kaip mažai kainuoja važiavimas bent kuriam darbui.

Mes tai galime jums įrodyti iš ekonominių darbo knygų 5.500 Fordo sunkvežimių važiavimo registracijos. Kreipkite dėmesį į jūsų darbo rūšį ir pamatysite, kaip pigiai atsieis jums važiavimas.

Ateikite dar šiandien ir rasite sunkvežimį pritaikintą jūsų darbui. Taip pat galite išmainyti sunkvežimį labai gerom sąlygom.

Atsarginės dalys, popuošimai ir priedai, kaip parodyta pavyzdyje, gaunami pagal medžiagų pristatymo galimybes.

Nauji Fordo sunkvežimiai pagaminti ekonomiškiausiam važiavimui. Trys nauji mažos trinties motorai sumažina trinti, sutaupo kuro 1 iš 7 galionų. Penki dideli motorai pritaikinti jūsų pareikalavimui.

ATEIKITE IR PAMATYKITE DAR ŠIANDIEN!

FORDO SUNKVEŽIMIAIS VAŽIAVIMAS KAŠTUOJA PIGIAUSIAI

...FORDO SUNKVEŽIMIAI LAIKO ILGIAUSIAI. Pagal naują registraciją iš 8.069.000 sunkvežimių, apdraudos specialistai nustatė, kad Fordo sunkvežimiai išlaiko ilgiausiai.

DARBININKAS

THE WORKER
Published Semi-Weekly except holiday weeks, when issued weekly
—BY—
FRANCISCAN FATHERS

Reentered as second class matter at Brooklyn, N. Y. May 25, 1951, under the Act of March 3, 1879, originally entered as second class matter at Boston, Mass., September 12, 1915.

SUBSCRIPTION RATES		PRENUMERATOS KAINA	
Domestic yearly	$5.00	Amerikoje metams	$5.00
Brooklyn, N. Y.	$5.50	Brooklyn, N. Y.	$5.50
Half year	$3.00	Pusei metų	$3.00
Foreign	$5.50	Užsienyje	$5.50

Straipsnius ir korespondencijas redakcija taiso savo nuožiūra. Nenaudoti straipsniai saugomi ir grąžinami tiktai autoriams prašant. Pavarde pasirašyti straipsniai nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę. Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

DŪMAI IŠ MASKVOS

DŪMAIS buvo aptraukta kalva, kurioje buvo įsitvirtinę graikai Korejoje, kai juos subombardavo pačių sąjungininkų lėktuvai.

Dūmus sustiprino sovietai ir jų agentai paskutinėm dienom Europoje. Gal tam, kad sąjungininkai vienas kitam smogtų. Vieną kamuolį dar prieš partijos kongresą Maskvoje paleido britų prokomunistinis socialistas Crossmanas apie tariamus Stalino pareiškimus tokiam pat socialistui italui Nenni. Esą jam Stalinas kalbėjęs nesiduosiąs provokuojamas pradėti karą; esą jis pasiryžęs tęsti šaltąjį karą 10-15 metų, nes ūkinę konkurenciją Rusija lengviau atlaikysianti nei Vakarai; esą Vokietijos sujungimu jau ji nesidominti; kare oro pajėgos nebūsiančios lemiamos, nes galima Washingtoną ir Maskvą nušluoti, bet negalima lėktuvais Rusijos nei Amerikos užimti, o Europos ginklavimosi sovietų štabas nevertinąs... Toks dūmas per Europos komunistus paleistas.

Pats Stalinas prieš pat Maskvos kongresą paskelbė "Bolševike": karas neišvengiamas. Bet karas tik tarp kapitalistinių kraštų dėl konkurencijos rinkose.

Jau partijos suvažiavime Malenkovas ir Berija pučia, kad Amerika rengiasi pulti Sovietų Sąjungą; dėl to kreipiasi į viso pasaulio komunistus, o Ameriką įspėja, kad Amerikos "agresija" reikš savižudybę.

Šioje partijos atakoje prieš Ameriką išgarsėjo ir Lietuva. Išgarsėjo kaip Gogolio didvyris, kuris gyrėsi, kad apie jį laikraščiai parašė, kai jis, girtas būdamas, pakliuvo gatvėj po vežimu. Tokią girto žmogaus garbę šiuo tarpu gavo Sniečkus, Lietuvos kompartijos sekretorius, Maskvoje šaukdamas prieš Eisenhowerį, kam jis "veltui loja į lietuvius", tikėdamas "pavergti" lietuvių tautą, kuri esanti laminga Sovietų Sąjungos tautų šeimoje. Tik užmiršo Maskvos dūmininkas Sniečkus pasakyti, kad nuo tos laimės jo tikroji motina pabėgo į Vakarus ir čia pasirinko mirti, bet tik negrįžti į sūnaus Sniečkaus ir tėvo Stalino laimę.

Kažkoki dūmai tuo pačiu metu yra ir Wehnerio, buv. komunisto, Vokietijos socialdemokratų kongrese, pareiškimas, kad Ženevoje, Šveicarijoje, Prancūzai ir Sovietai slaptai susitarę laikyti Vokietiją nesujungtą ir neleisti jos apginkluoti.

Balsų tiesiai iš Maskvos ar per jos agentus, nervinančių, kurstančių klaidinančių, pagausėjo. Kur juose tiesos grūdas, kur tik leidžiami dūmai, sunku beatsekti. Jų tikrajai prasmei suprasti gal teisingas aziatų patarimas; jei nežinai, kaip elgtis, pasiklausk žmonos ir padaryk priešingai. Šiuo atveju: išklausyk Sovietų ir suprask jų pareiškimus priešingai: ką jie apie save ir savo santykius su kitais tvirtina, skiria priešui klaidinti ir jam skaldyti; kuo jie kitus kaltina, tą jie patys daro ar dar rengiasi daryti.

Šitoj padūmavusioje, Europą prinervinusioje ir tarpusavio santykius apgadinusioje atmosferoje švyturiu ir kelrodžiu yra skardus ir įspėjantis gen. Ridgway, sąjungininkų ginkluotų pajėgų Europoje viršininko, spalio 5 d. balsas: tikėjimas, kad agresorius nenori karo, yra nepagrįstas ir pavojingas; Europos karinis saugumas tebėra pavojingai nelygus.

Lietuviškoji Klaipėda ir vokiškasis Mimelburgas

Klaipėdos sukaktį minint

Šiais metais sukako septyni šimtai metų, kai vokiečiai kolonizatoriai ordininkai lietuviškame pajūry įsteigė savo karinį postą — Mimelburgo pilį. Tai buvo Mimelburgo, bet ne Klaipėdos pilis, nes ten jau prieš tai būta lietuvių gentės, greičiausia senųjų kuršių, gyvenamosios vietovės Klaipėdos. Netenka abejoti, kad toji pirmykštė Klaipėda buvo ne tik prekybinė ano meto uostavietė, bet drauge ir karinė tvirtovė. Už tai iškalbingai byloja tos vietos nepaprastai svarbi topologinė - strateginė padėtis. Klaipėda yra raktas į visą Nemuno upyną. Ties ja Nemuno vandens įsilieja į Baltijos jūrą. Tik pro Klaipėdą galima išplaukti į jūrą ir iš jūros patekti į Nemuną. Tiesa, mūsų laikais šie Nemuno vartai iš dalies galima apeiti nežymia mūsų "upių tėvo" deltos šaka Gilija, kuri kanalu sujungta su Priegliaus šaka Deimena, bet senovėje tai padaryti nebuvo įmanoma, nes ir Gilija įsilieja į tas pačias Kuršių marias, turinčias vienintelį išėjimą į Baltiją tik pro Klaipėdą. Be to, Klaipėda yra ir prie kitos upės — Dangės, kitaip vadinamos Akmenos, žiočių. Tegul Dangė -Akmena yra nedidelė upė, bet jos vaidmuo susisiekimo--transporto srityje net ir mūsų laikais yra gana reikšmingas: jos žemupis puikiai tinka gana nemažiems laivams plaukioti ir ji srovena per patį Klapėdos miesto vidurį.

Ordininkų Mimelburgas išvirto vokiškuoju Memeliu ir šis vardas savo ruožu buvo vokiečių spaudos paskleistas plačiame pasaulyje, o lietuviškoji Klaipėda pasiliko nuo neatmenamų, net seniausiose kronikose neatžymėtų laikų. Daug Nemunėlio vandens sutekėjo pro ją į Baltiją, bet dar daug daugiau nutekės, o Klaipėda pasiliks ta pati — Lietuvos vartai į laisvąjį pasaulį, raktas į Nemuną. Vokiečiai kardo ordininkai ten įsikūrę tikėjosi ir visas lietuviškąsias žemes uždusinti, jas pasisavinti, bet greit jiems patiems ten pasidarė karšta dėl nuolatinių žemaičių puldinėjimų, ir 1328 m. kardininkai Klaipėdą perleidžia savo stipresniesiems idėjos broliams kryžiuočiams.

Lengva pradžia — greitas galas.

Reikia stebėtis ordininkų dideliu strategijos išmanymu, jų blaiviu įvertinimu svarbių geografinių vietų, tiksliu parinkmu išeities taškų savo dideliuose kolonizaciniuose užsimojimuose. Jie savo kariniais postais nusagstė pietinį-rytinį Baltijos pajūrį svarbiausiose jo vietose. Įsikūrę Marienburge prie Vislos žiočių ir Karaliaučiuje prie Priegliaus žiočių jie susidorojo su mozūrais ir prūsais, įsistiprinę Rygoje prie Dauguvos žiočių, jie "susitvarkė" su latvių gentimis, įsikūrė Taline — jie sugebėjo pajungti estus, o įsitvirtinę Klaipėdoje prie Nemuno žiočių, jie tikėjosi apsidirbti ir su lietuviais. Bet čia tiems drąsuolams nepasisekė. Lietuviai atslaikė. Nepadėjo ir eilė jų kitų pilių, pastatytų ant Nemuno krantų. Jeigu Karaliaučius, Ryga ir Talinas amžiams slenkant išaugo į didmiesčius su gana stipriu vokišku antspaudu, tai vokiškasis Memelis skurdo ir vos laikėsi lyg piktšašis ant svetimo kūno. Neprigijo jis čia ir nesuklestėjo, o buvo per amžius palaikomas tik iš šalies. Jo skurdi egzistencija buvo dirbtinai palaikoma.

Kardininkams pasisekė lengvai Klaipėdoje įsikurti. Kodėl taip įvyko — nėra žinių. Pirmasis mums žinomas dokumentas (iš 1252 m.) yra ordino ir Rygos vyskupo sutartis pastatyti pilį. Ta pilis buvo pastatyta netikėtinai trumpu laiku — vos per keletą mėnesių. Tai padaryti buvo neįmanoma net ir labai geriems ano meto vokiečių statybos meistrams. O visgi pilį naujieji ateiviai po pusmečio jau turėjo. Tai matyti iš kito dokumento (1253 m. vasario mėn. 8 d.). Toks greitas, atseit, lengvas ordininkų pilies įsigijimas galima išaiškinti tik tuo, kad jie okupavo anksčiau ten buvusią Klaipėdos pilį, kurį per kautynes buvo apnaikinta. Kurioje vietoje ta pirmoji pilis buvo, šiandien dar neišaiškinta. Būčiau linkęs jos ieškot kurioj nors pakilesnėj vietoj, gal būt, plote tarp dabartinio Viktorijos viešbučio ir katalikų bažnyčios. Tikėkimės, kad ateity mūsų archeologai suras jos vietą. Jau 1254 m. Klaipėdai suteikiamos "Lubecko teisės" —gauna miesto vardą. Kodėl taip greitai? Antai, Dancigas įkurtas anksčiau (1235 m.), bet tokias teises gauna tik 1263 m., o čia vos dviejų metų naujagimis jau pripažįstamas miestu. Šis faktas tik byloja, kad Klaipėda jau buvo gyvenamoji vietovė dar prieš vokiečių įsiveržimą. Iš kitos pusės, gal būt, vokiečiai daugiau dėmesio skyrė šam postui, kaip Dancigui. Ši pirmoji pilis nepajėgė apsaugoti nekviestų ateivių, nes ji greičiausiai buvo tik paskubomis atstatytoji pirmykštė lietuvių ar kuršių pilaitė. Dėlto ordinas jau 1253 m. statosi naują mūrinę pilį su keturiais bokštais.

Neliko akmens ant akmens

Lietuviai nepabūgo ir naujosios mūrinės pilies. Jie 1323 m. ją puola ir nors jos nepa-

Nukelta į 4 psl.

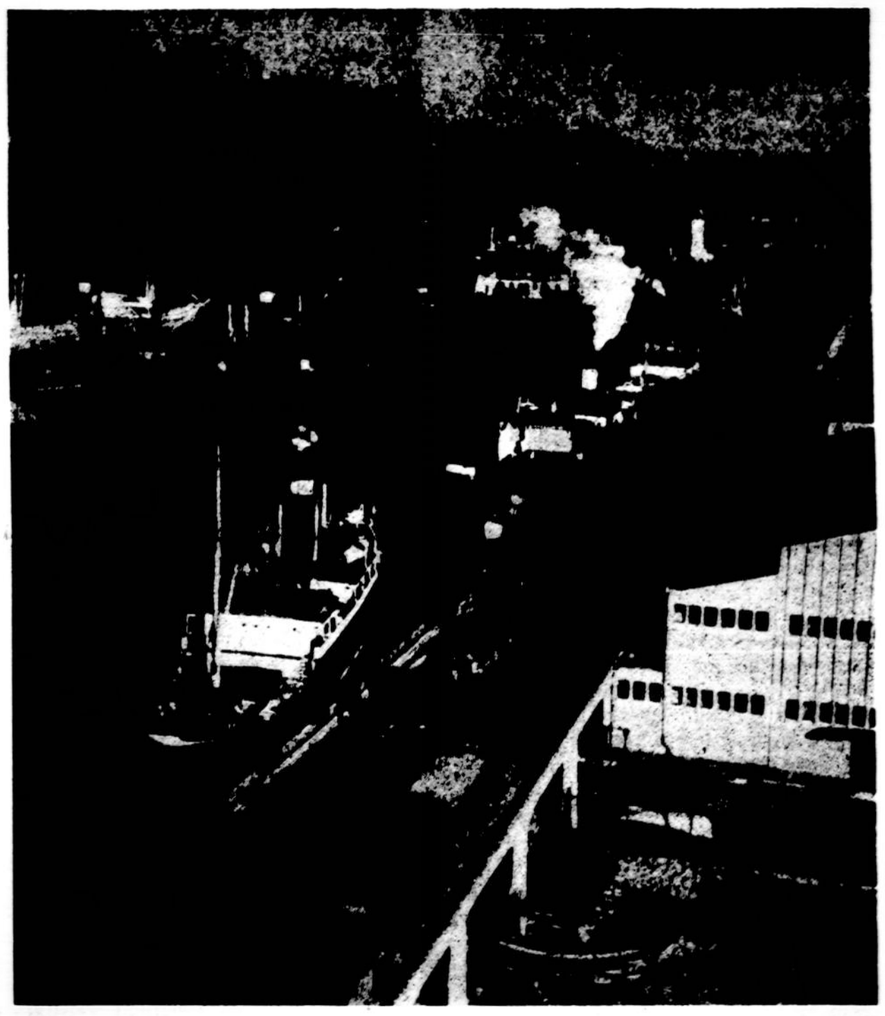

Klaipėdos uostas — Nuotrauka V. Augustino

PAVERGTOJE LIETUVOJE

Sunku nusipirkti maisto

Šiais metais iš Lietuvos grįžę vokiečiai praneša, jog Lietuvoje kolchozininkai dažnai pritrūksta maisto. Jo nusipirkti reikia keliauti į miestą. Tačiau kol kolchozininkai į miestą atvyksta, daugeliu atvejų vietos gyventojai būna viską išpirkę, ir kaimiečiai be nieko turi grįžti namo.

Lietuva naujame Sovietų penkmečio plane

Komunistų partijos kongresui patiektas penkmečio planas, kur minima ir Lietuva. Didesnę projekto dalį užima pramonės sritys. Lietuvoje numatoma išvystyti didesnę pramonę, todėl rūpinamasi padidinti elektros energiją, suintensyvinti ties Kauno vandens jėgainės darbus. Kartu būsianti organizuojama laivų, turbinų ir įrankių mašinų statybą. Toliau penkmečio plane prisimenama ir žemės ūkio reikalai: keliamas rūpestis, kaip auginti gerus gyvulius, pravesti balų nusausinimą, daugiau mesti mašinų į žemės darbą. Numatoma praplėsti Klaipėdos uostą.

Tai vis planai popieriuje, kaip jie bus išpildyti parodys ateitis. Tik vieną aišku, Sovietai nori sukurti stambesnę pramonę, į kurią, žinoma, sutelks rusus.

Į Klaipėdos kraštą

Kaip praneša vokiečių spauda, Vokietijoje 1948-49 m. tarp klaipėdiečių buvo paskleista bolševikinė brošiūrėlė, raginanti grįžti į Klaipėdos kraštą. Kartu ten buvo žadama darbas ir buvusieji ūkiai. Buvo tokių susigundžiusių, kurie grįžo, bet jie negavo nieko. Jeigu namai nebuvo sugriauti, tai juose jau sėdėjo atvykę rusai. Kas primindavo pažadus ar bandė ieškoti teisybės, tam tuoj buvo paaiškinta, kad tokiems žmonėms tinkamiausia vieta — Sibiras. Tik keliems sugrįžusiems vėl pavyko pasiekti Vakarų Vokietiją.

ANTANAS MACEINA

Šv. PRANCIŠKAUS NETURTAS

2.

T o d ė l Kristus aiškiai ir sako: "Nebūkite bailiai susirūpinę rytojumi, nes rytdiena pati savimi rūpinsis (Mat 6,34). Krikščioniui rūpestis ateitimi turėtų būti nežinomas, nes Išganytojas paima rydieną iš žmogaus rankų ir sudeda ją į dangiškojo Tėvo rankas. **Dievas yra rytdienos Viešpats, ne žmogus.** Pavesti tad šiuos rūpesčius Viešpačiui, atremti rytdieną ne į medžiagines žemės gėrybes, bet į dieviškąją Apvaizdą ir yra būti beturčiu dvasioje.

Neturto tad esmė glūdi religiniame nesirūpinime rytojumi. Tačiau šis nesirūpinimas nėra grynas negalvojimas net lengvapėdiškas pamiršimas to, kas bus, vadinasi, grynai negatyvinis dalykas, bet jis yra gilus tikėjimas į Dievo apvaizdą ir nuoširdus pasitikėjimas Jos galia. Neturtas **yra apsisprendimas prisiimti rytdienos riziką.** Todėl krikščioniškasis beturtis nėra tasai, kuris nieko neturi, bet kaip **dėlto** graužiasi, nes rytdienos netikrumas neduoda jam ramybės. Rūpestis rytdiena ir sykiu negalia šį rūpestį pergalėti padaro žmogų, kaip sakyta ,godų, piktą, kerštingą ir nesugyvenamą. Netikras rytojus yra vienas iš pagrindinių žemiškosios kovos šaltinių; kovos, kurioje žūsta net ir tai, kas **šiandien** dar turima. Teisingai tad Evangelija skelbia, kad žemę paveldės kaip tik **ramieji** (plg. Mat 5,4), vadinasi, tie, kurie nesiplėšys dėl duonos, nesirgs jos rūpesčiu, bet žinos, kad savo valia bei galia jie nepadidins savo ūgio nė vienu mastu. **Krikščioniškasis beturtis yra tasai, kuris žemiškąsias gėrybes tvarko ne pagal rytdienos, bet pagal šiandienos dėsnį.** "Kiekvienai dienai gana jos vargo" (Mat 6,-34) — šis Išganytojo posakis kaip tik ir nurodo žemiškųjų gėrybių esminę linkmę: turtas, būdamas dabartyje, turi šiai dabarčiai ir tarnauti. Jis yra iš esmės **šiai dienai,** šios dienos vargui atsimušti, šios dienos mažiausiojo broliо reikalams patenkinti.

Todėl beturtis dvasioje šiandienos reikalo akivaizdoje nesvarsto, ar jo išlaidos nepakenks jo rytdienai. Jis dalina savo turimas gėrybes be atodairos į ateitį, kadangi ši yra ne jo, bet Viešpaties rankose. Jis visados atsimena Evangelijos turtuolį, kuris geru savo dirvų derliumi manė apsirūpinęs daugeliui metų, tuo tarpu Viešpats jam pasakė: "Paikas, šią naktį bus pareikalauta iš tavęs tavo sielos; tai keno gi bus, ką tu prirengei?" (Luk 12,20). **Apsirūpinimas rytdienai yra žmogaus pastangos tapti laiko valdovu.** Todėl jos yra ne tik juokingos savo negalia, bet sykiu ir nuodėmingos savo mostu, nes vietoje Dievo jos stato Mamoną. Evangelija jas vadina **paikomis,** nes kol žmogus negali pergalėti mirties, tol jis negali valdyti nė laiko; o nevaldydamas laiko, jis negali nė apsirūpinti rytdienai taip, kad galėtų pasakyti savo sielai: "Ilsėkis, gerk ir pokyliauk!" (Luk 12,19). Prieš visokį šios rūšies apsirūpinimą, prieš visokį turtu pagrįstą rytojaus tikrumą stovi mums nežinomos mirties grėsmė, niekais paverčiantis visas mūsų pastangas. Kaip niekas negali pats savo valia padidinti savo ūgio, taip lygiai niekas negali būti tikras savo rytojumi. Todėl beturtis dvasioje nesidžiaugia pilnais savo kluonais ir į juos neatremia savo ateities. Jis žiūri į juos grynai **šiandienos žvilgiu,** todėl juos atidaro visiems, kurie yra žemės gėrybių reikalingi. O jeigu jis šių kluonų neturi, jis yra patenkintas tuo, ką **šiandien** gauna, nesistengdamas vaikytis turto, kad užsitikrintų rytojų. Šitoks tad beturtis yra laiminamas Kalno pamokslo, ir šitoks žmogus savo neturtu vykdo Evangeliją tuo būdu, kad vietoje turto jis savo būties pagrindu padaro Dievą, į Jį sudeda savo viltį, Jo rankose regi savo ateitį ir ryžtasi pakelti rytojaus vargą, kuris jį ištinka taip pat ne be Viešpaties sprendimo. "Jeigu gėrybes priimame iš Viešpaties, kodėl neturėtume priimti blogybių?" (Job 2,10).

Tuo būdu krikščioniškasis neturtas, būdamas esmėje visiškas savo buvimo sudėjimas į Dievo rankas, virsta žmogaus tobulėjimo keliu. Kai Kristus kviečė jaunikaitį ateiti, parduoti visa ir išdalinti pavargėliams, tai jis norėjo skelbti ne proletariato mintį, bet duoti žmogaus buvimui naują kryptį, būtent: **kryptį Dievop.** Jaunikaitis, tiesa, vykdė įstatymą: jis neužmušinėjo, nesvetimoteriavo, nevogė, neteisiai neliudijo, gerbė savo tėvą ir motiną (plg. Mat 19,20). Tačiau jis "turėjo labai daug lobio" (19,20). Todėl jo buvimo linkmė vedė jį žemyn, į šiapus, į daiktą. Jo dėmesys ir jo širdis gyveno tiktai **čia** ir tiktai **dabar.** Jo viltis buvo turtas. Todėl Kristaus pakvietimas viso to išsižadėti pastatė jį didžio apsisprendimo akivaizdoje. Jis turėjo pasirinkti: arba savo Mamoną arba Kristaus skelbiamą ir rodomą Dievą. Ir jis pasirinko — Mamoną. Jis "nuėjo nuliūdęs" (19,22), nes jam buvo gaila lobio; gaila ne medžiagos **kiekio,** bet savo dvasios **santykio** su savo lobiu, būtent: savo įsitikinimo, kad jis esąs ateities viešpats, kad galįs būti ramus dėl rytdienos, galįs ilsėtis, valgyti ir gerti, nes turįs gėrybių daugeliui metų.

Vis dėlto nevisi, Kristaus paraginti, apsisprendžia už Mamoną. Nevienas pasirenka Dievą ir išsižada savo lobių; išsižada arba tik ano nelemto santykio su jais, pasilaikydami jų kiekį, tačiau jį palenkdami šiandienos tarnybai; arba net ir paties kiekio, pasirinkdami elgetos gyvenimą. Kiekvienu tačiau atveju apsisprendimas už Dievą, išsižadant Mamonos, yra savo buvimo palenkimas dieviškosios Apvaizdos dėsniui. Niekas negali būti beturtis dvasioje, jei jis Dievo-Palaikytojo nepadaro savo būties pagrindu, o jieškosi atramos pasaulio gėrybėse, net jeigu jų didesnio kiekio jis ir neturėtų. Ir priešingai, kiekvienas yra beturtis dvasioje, kurio buvime Apvaizdas yra lemiantysis pradas. Kam rytdiena iš tikro yra Viešpaties rankose, tas veda neturtėlio būseną, net jeigu jam to paties Dievo sprendimu ir būtų tekę būti tam tikro medžiaginių gėrybių kiekio užvaizda.

2.

Šitoks tad beturtis dvasioje kaip tik ir buvo šv. Pranciškus. Dabartinis žmogus žavisi tuo, kad Asyžiaus šventasis **nieko** neturėjo. Tačiau kaip tik ne čia glūdi tikroji šv. Pranciškaus neturto prasmė. Ne tuo šis šventasis yra būdingas, kad jis nieko neturėjo, bet tuo, kad **jis nesirūpino rytdiena, sudėdamas ją į Viešpaties rankas.** Nieko neturėjo nevienas krikščionis pirmykštėje Jeruzalės bendruomenėje, kurioje "kas tik turėjo dirvų ar namų, tie parduodavo, pinigus už parduotąjį turtą atnešdavo ir dėdavo prie apaštalų kojų; kiekvienam gi buvo dalinama, kiek jam privalu" (ApD 4, 34-35); todėl čia "nė vienas iš jų nesakė apie savo lobį, kad tai jo vieno būtų, bet visa buvo jiems bendra" (4,32). Egipto dykumose įsikūrę pirmieji vienuoliai taip pat gyveno griežtame neturte. Neturtas žymėjo ir šv. Benedikto vienuolijos kelią. Viršinio neturėjimo atžvilgiu šv. Pranciškus buvo tik vienas iš daugelio. Tačiau iš visų krikščioniškųjų beturčių jis išsiskiria **ypatingu** pasitikėjimu Dievo Apvaizda. Jis išsiskiria **vidinės** neturto prasmės pergyvenimu ir jos išreiškimu savoje būtyje.

(bus daugiau)

Broctono Lietuvių bakūžėje nauji dalykai

Daugumoje mūsų liaudies meno parodų pasitenkinama audiniais, mezginiais, juostomis, kryžiais, koplytėlėmis, lėkštėmis ir kitais smulkiais rankdarbiais. Tai lyg tų parodų įrengimo standartas. Ištikrųjų mūsų liaudies menas yra daug platesnis ir įvairesnis. Jo pilnesniam atskleidimui reikia ieškoti naujų dalykų, kurių apstu mūsų senovės dailėje.

Šiuo atžvilgiu lietuvių bakūžėje, Brocktone, Mass. jaučiamas naujas, teigiamas posūkis. Pernai bakūžėje paroda buvo įrengta įvairiais meniškais dail. A. Tamošaitienės audiniais bei mezginiais, odos išdirbiniais, medžio drožiniais, gintaro pavyzdžiais, o šiais metais šalia marginių duota visa eilė naujų dalykų, kurie bakūžėje dar nebuvo matyti, nors parodos joje ruošiamos jau šešiolika metų. Tie nauji dalykai—tai lietuvio ūkininko sėklyčios įrengimai, kaip šaukšdėtis, rankšluostinė, lietuviško stiliaus baldai, kraitinė skrynia ir kt.

Seniau Lietuvos kaime buvo labai saviti baldai, kurie rodo lietuvio sumanumą ir naginguma. Nebūdami tiek turtingi, kad galėtų įsigyti dideles ir brangias spintas indams sukrauti, lietuviai vistiek norėjo savo indus tvarkingai laikyti, tad tam tikslui patys pasidirbindavo vadinamus šaukšdėčius ir juos padabindavo prie sienos ant vagio. Ten buvo laikomi ne tik šaukštai, bet ir lėkštės, ąsotėliai, puodukai bei puodynėlės. Šaukšdėčiai pasižymėdavo gražiais drožinėjimais, išrantymais, kurie puikiai derinosi prie namų darbo keramikos. Įvykusioje šiemet bakūžėje parodoje buvo pakabintas toks puošnus dail. A. Tamošaičio darbo šaukšdėtis su indais bei mediniais šaukštais. Jis pasižymėjo dailiais išpiaustymais, paukščiukų, žvaigždžių ir tulpių ornamentais bei skoningais išmarginimais, kurie gražiai papildė bakūžės įrengimus, kitus baldus ir kitus eksponatus.

Lietuvio sodiečio grįčiose kertinės sienos pačioje gražiausioje vietoje kabodavo rankšluostinė (abrūsinė) su puikiu keturnyčiu ar aštuonianyčiu margu rankšluosčiu. Ji būdinga papuošimų grožiu ir išpiaustymais. Parodoje buvo puošni, drožinėta rankšluostinė, primenanti kiekvienam lietuviui savo tėviškės grįčias, o joje kabantis rankšluostis vaizdavo lietuvių audinių dailę. Tai irgi dail. A. Tamošaičio darbas.

Anksčiau Lietuvoje kiekviena apylinkė pasižymėjo labai savotiškomis, margai dažytomis ,raštuotomis skryniomis. Jose buvo laikomi kraičiai. Ištekanti jaunamartė kartais išsivežiodavo net keletą tokių skrynių, prikrautų kraičio. Tokios skrynios ne tik talpino kraičius, bet kartu reiškė lietuvių liaudies dailės simbolį, sudarė lyg mažą kiekvienos lietuvių šeimos muziejėlį. Jose būdavo sukrauti keletos ar keliolikos metų patys gražiausi marginiai, į kuriuos lietuvės įdėdavo daug nemigo naktų, darbo, rūpesčių ir sielos. Jos saugojo audinius, kurių gijose būdavo supintas mergaičių sielvartas, svajonės ir lūkesčiai. Graži skrynios išvaizda lyg apvainikuodavo visą moterų audinių dalį. Dail. A. Tamošaitis, darydamas parodai tokią skrynią, kūrybos sėmėsi iš šimtamečių Lietuvos sodiečių kraitinių skrynių, kad atkurtų ir atskleistų dabartinėms kartoms anų laikų lietuvių sodžiaus dailės lobynus. Jo darbo skrynia taip puikiai suręsta, apkaustyta ir numarginta, kad surku nuo tikros senoviškos atskirti.

Kiekvieno lietuvio ūkininko sėklyčią puošė originalūs, dailiai pagaminti ir gražiai numarginti baldai. Dail. A. Tamošaitis paruošė parodai tokius baldus pagal senovės sodžiaus darbo pavyzdžiu. Staliukas ir keturios kėdutės buvo dažytos ir įvairiaspalviai numargintos. Jie puikiai derinosi su šaukšdėčiu ir rankšluostine, spindėjo savo grožiu, dvelkė lietuviškumu.

Šie visiškai nauji dalykai, ne tik bakūžės, bet ir kitose mūsų liaudies meno parodose dar nematyti, kėlė didelį susidomėjimą tiek lietuvių, tiek kitų lankytojų tarpe. Jie plačiau praskleidė lietuvių liaudies meno įvairumą ,turtingumą ir grožį, suteikdami parodai naują, originalų, nesikartojantį pobūdį. O tai daug reiškia parodos pasisekimui.

Dail. A. Tamošaitienė su savo darbais visuomet ir visur matoma ir aukštai vertinama. Ji daug kuria, bet vis palieka originali ir įdomi. Šioje parodoje ji pasirodė vėl su naujais kilimais, tautiniais vyrų ir moterų drabužiais, langų užuolaidomis, staltiesėmis ir kitais audiniais. Visų akis traukė trys nauji kilimai: "Sekminės," "Joninių naktis" ir "Žemaitija". Ketvirtą kilimą "Kur bakūžė samanota" dailininkė pradėjo ir audė pačioje parodoje. Dailūs ir puošnūs buvo du kaišytiniai sieniniai kilimėliai. O langų užuolaidos, kurių kiekviena buvo kitokia, kaip ir tautiniais drabužiai mirgėte mirgėjo įvairiomis spalvomis ir raštais, nukeldami lankytoją lyg į pasakų šalį. Daug dėmesio susilaukė vyro manekenas tautiniuose rūbuose, kurių ankstyvesnėse parodose niekuomet nebuvo.

Dar buvo parodoje Nosalijaus milžiniško dydžio laikrodis, inž. Manomaičio kryžiai, V. Senutos medžio drožiniai, Bliumo darbo staklės juostoms austi ir Eikinienės juostos. Ir šie darbai dailūs, bet kai kurie jų ar jiems panašūs matyti ankstyvesnėse parodose, o amerikiečiui reikia vis naujų, dar nematytų dalykų.

Visa paroda darė labai jaukų ir malonų įspūdį. Kaip pernai, taip ir šiemet ji toli prašoko kitų tautų tos rūšies parodas, nors atrodo, kad italams, prancūzams ir airiams turėtų būti lengviau tokias parodas ruošti, nes jiems galėjo padėti jų laisvieji kraštai iš Europos, kai mes esame atskirti nuo savo tėvynės geležinė uždanga.

Kiekvieno lietuvio lankytojo jausmus maloniai kuteno pati bakūžės išvaizda, prie jos laisvai plevėsuojanti mūsų trispalvė ir besistiebiąs į aukštybes lietuviškos sodybos kryžius. Savoje žemėje tie dalykai uždrausti, bet svetur lietuvių uoliai prižiūrimi ir saugomi...

Paskutinės dvi parodos bakūžėje leidžia manyti, kad bakūžės taryba toliau eis pasirinktu keliu, siekdama kiekvienais metais duoti vis naują originalią parodą, kuri atskleistų vis kitus mūsų tautinio meno plotus ir palenktų lankytojų simpatijas žudomai Lietuvai.

Bakūžės pirmininkas dr. A. Vaitkus, paskutinių dviejų parodų organiaztorius P. Viščinis ir dail. A.ir.A. Tamošaičiai, uoliai padedant visiems kitiems bakūžės tarybos nariams, sudaro gerą sąstatą tokioms parodoms ruošti. Nei sumanymų, nei energijos, nei laiko jiems tam tikslui tikrai netruks, jei tik bus kitos reikalingos sąlygos.

Ruošiamos bakūžėje parodos yra labai reikšmingos, nes jas paprastai aplanko keli šimtai tūkstančių žmonių, kurie pereina per Brockton Fair.

V—tis

Spalio mėn. yra rožančiaus mėnuo. Vaikai meldžiasi vakare prie savo įrengto altorėlio, kad Marija išgelbėtų Lietuvą. Nuotr. L. Reivydo

LIETUVIŠKOJI KLAIPĖDA

(atkelta iš 3 psl.)

ima, bet sunaikina patį miestą ir sudegina uoste rastus laivus. Ir toliau pilis puldinėjama. Ji sudeginama 1387, 1393 ir 1402 m. Kryžiuočiai, kurie 1328 m. pilį perėmė iš kardininkų ordino, įsitikina, kad ir ši pilis yra persilpna atlaikyti lietuvių puolimus. Dėlto 1402 m. pradeda visai naujos pilies statybą, kuri truko aštuonerius metus. Mūro darbams kalkės laivais atgabenamos iš Gotlando salos. Statybos patikrinti 1409 m. atvyksta pats ordino magistras Ulrich von Jungingen, kuris po metų žuvo Žalgirio mūšyje. Dar nebaigus jos statyti, pilis vėl puolama lietuvių, o 1455 m. mūsiškiams pasiseka pilį užimti ir kurį laiką joje išsilaikyti. 1629 m. pilį ir Klaipėdos miestą užima švedai ir čia jie šeimininkauja ištisus šešeris metus. Vėliau, 1678 m. stiprios švedų pajėgos, apie 1600 karių, vėl apgula pilį, bet jos neįstengia paimti.

Nuo to laiko prasideda pilies merdėjimo laikai. Ji pasidaro reikšminga tolimiausio Prūsijos užkampio tvirtovė, kaip ir nesvarbus pats Klaipėdos miestas, atskirtas nuo savo natūralaus užnugario. Pilis paliekama savo likimui, kuris jai pasirodė negailestingas. Jau pereitame šimtmetyje ją pabaigė naikinti patys miesto gyventojai, išrankloję plytas ir akmens namų statybai. Net Klaipėdoje įvesti vokiečiai kolonistai jos nebrangino, nepasirūpino jos išlaikymu. Šiandien tik žemės pylimai ir pamatų likučiai primena tas ordininkų pastangas įsigalėti lietuviškam pajūry. Ir kai kitos ordininkų pilys Mažojoj Lietuvoje ir senųjų prūsų žemėj — Karaliaučiuje, Ragainėje, Heilsburge ir kitur, daugiau ar mažiau išsilaikė ligi mūsų dienų, tai lietuvių žemėje įkurtojo Mimelburgo nebeliko nė akmens ant akmens.

Atgimimo dienos

Apleista, nuskurdusi Klaipėda, pasidariusi veik išimtinai medžio eksporto uostu su nežymia pramone, sulaukė naujų, savo tikro atgimimo dienų, tik tada, kai 1923 m. prisijungė prie Lietuvos ir pasidarė vieninteliu mūsų valstybės uostu. Miestas ėmė plėstis, puoštis naujais pastatais, pramonė didėjo naujomis įmonėmis, kultūrinis gyvenimas suklestėjo ypačiai nuo 1934 m., kai buvo įsteigtos dvi aukštosios mokyklos — Prekybos Institutas ir Pedagoginis Institutas. Žymų vaidmenį suvaidino ir valstybinis teatras. Lietuviškoji Vytauto D. gimnazija savo mokinių skaičiumi prilygo didžiausioms Lietuvos gimnazijoms, o įkurtajai amatų mokyklai buvo pastatyti, bet nespėti įrengti didžiausi Pabaltijy rūmai. Moderni "Ryto" spaustuvė spausdino Jūros ir Pajūrio žurnalus, Vakarų dienraštį ir šimtus knygų, o naujoji radijo stotis skleidė lietuviškąjį Klaipėdos žodį. Lietuvos Raudonasis Kryžius pastatė didžiulę ligoninę, Švietimo ministerija — puikius kūno kultūros rūmus, Žemės Banko sukurtoji Statybos b-vė stato ištisą naują Smeltės priemiestį, kurio pirmieji kvartalai skiriami darbininkų butams, atiduodant namus labai lengvomis sąlygomis išsimokėti.

Kuriantis pramonei, plečiantis uostui, kylant bendrai gerovei, į miestą plaukė nauji gyventojai, kurių skaičius per 15 metų padvigubėjo: 1938 m. Klaipėdoj buvo per 50,000 gyv. Lietuviškoji dvasia, buvusi šimtmečais užgožėta atėjūnų svetimtaučių, ėmė atbusti ir stiprėti. Lietuvis vėl pradėjo jaustis esąs lietuviškame savo šalies uostamiestyje.

Klaipėdos atgimimas ir jos gerovės kilimas ryškiausiai matyti iš jos uosto plėtros. Uoste 1930-32 m. išgilintas naujas baseinas laivams sustoti 9600 kv. metrų ploto, 8 m. gilumo. Anksčiau uosto gilumas buvo 5,5 m. Aplink uostą pastatyta 1158 m molų ir naujų krantinių, įrengti 3 elektriniai kranai ant 485 m ilgumo estakados. 1937 m. pradėta statyti Žvejų Uosto kryptimi nauja 540 m. ilgumo krantinė, kuri ligi 1939 m. buvo beveik užbaigta. Prie naujų krantinių išaugo milžiniški Lietūkis, Lietuvos Bnako, muitinės ir Sandėlio b-vės sandėliai. Uostą gilinant iškasta 3.600.000 kūbinių metrų žemės. Šios žemės masės didumas galima aiškiau suprasti, atsimenant štai ką: jeigu ją sukrautum į vieno traukinio vagonus, tai tas traukinys būtų 1800 km. ilgumo!

Laivų judėjimas uoste kasme didėjo. Kai geriausiais vokiečių valdymo metais (1912) į uostą įplaukė 830 laivų, tai 1937 m. jų apsilankė jau 1400. Seniau laivai atplaukdavo daugiausia tušti, o išplaukdavo pasikrovę medžio. Vėliau (1923-39 m.) jie atplaukdavo su visokiausiomis prekėmis iš Vakarų Europos uostų ir pasitraukdavo mūsų žemės ūkio gaminių: sviesto, bekono, javų, šerių ir kitų gėrybių.

Reguliarus keleivių judėjimas per Klaipėdos uostą prasidėjo tik 1929 m., kai uostą ėmė pastoviai lankyti švedų Marienholm laivas.

Išgilinus uostą, pradėjo jį lankyti didesni laivai: 1913 m. vidutinis laivo didumas buvo 384 netto reg. tonų, o 1936 m. — 575 netto reg. tonos.

Negalima nesuminėti ir pramonės išaugimo. Vokiečių laikais Klaipėdoje vyravo medžio apdirbamoji pramonė, lentpiūvės, fanieros ir celulozės fabrikai. Nuo 1923 m. susikuria naujos pramonės šakos: maisto dalykų ir audinių. Ypačiai žymi buvo audinių pramonė su aštuoniomis įmonėmis, kurios per metus išausdavo apie 1,5 mil. metrų daugiausia vilnonių audinių. Jų vertė būdavo apie 25 mil. litų. Maisto gaminių vertė siekė per 30 mil. litų. Vien tik šios dvi pramonės šakos duodavo per metus dirbantiesiems apie 20 mil. litų uždarbio.

Tai tik keletas skaičių, kurie iškalbingai liudija apie Klaipėdos atgimimo ir suklestėjimo dienas, jai pasidarius Lietuvos uostu.

A. Bendorius

WASHINGTONAS MINĖJO ŠV. RAŠTO SUKAKTĮ

Amerikoje paskelbtos šv. Rašto savaitės pirmąją dieną, rugsėjo mėn. 30 d., buvo rašyta "Darbininke" apie spaudos išradimą, jo išradėją Joną Gutenbergą, ir apie jo išspausdintą šv. Raštą.

Ta sukaktis buvo ypatingai gyvai paminėta Washingtone, D. C. Kongreso bibliotekoje atidaryta šv. Rašto paroda. Ji prasidėjo rugsėjo mėn. 4 d. ir tęsis iki spalio 30 d. Ta proga išstatyta jos turimos ir kai kurios pasiskolintos šv. Rašto kopijos. Greta Gutenbergo spausdinto šv. Rašto lotynų kalba ant vellum, t. y. ant specialios odos, ir vieno iš trijų geriausiai išsilikusio egzemplioriaus iš 1450-1446 m., tarp kitų išstatyta dar Didžiosios Mainz'o Biblijos rankraštis iš 1432 m., taip vadinamoji Biblia Pauperum išleista 1470 m. Olandijoje, Douai Biblija prancūzų kalba iš 1609 m., Sauer Biblija išleista Germantown, Pa. 1743 m., penkių tomų šv. Raštas, išspausdintas keturiomis kalbomis (hebrajų, chaldėjų, graikų ir lotynų) Ispanijoje 1314-17 m. ir eilė kitų. Paminėtina dar šv. Raštas paskolintas prezidento Truman ir šešių ankstesnių Jungtinių Valstijų prezidentų, tarp kurių yra ir Washingtono. Pastarojo Biblija autografuota ir išleista Bath, 1785 m. anglų kalba.

Šv. Rašto savaitės proga Katalikų Universitete Washingtone biblioteka išstatė jos turimas senas, iš 14 ir 15 šimtmečio, šv. Rašto kopijas miesto centre esamos didžiausios universalinės krautuvės, Woodward and Lothrop, lange.

Tėvų jezuitų Georgetown Universitete biblioteka išstatė savo patalpose jos turimus senus šv. Rašto egzempliorius.

Pirmąją šv. Rašto savaitės dieną paleista apyvarton nauji trijų centų vertės pašto ženklai. Juose atvaizduotas Gutenbergas rodąs šv. Rašto egzempliorių Mainz'o elektoriui.

Specialios pamaldos ruošta vietos katalikų bažnyčiose rugsėjo 30 d. t. y. šv. Jeronimo dieną, nes tas šventasis 382 m. užbaigė lotynų Vulgatos šv. Rašto vertimą. Šios sukakties proga pasirodė pirmas iš keturių šv. Rašto Senojo Įstatymo tomas anglų kalba, skirtas katalikams ir verstas tiesiog iš orginalių kalbų, kuriomis šv. Raštas rašytas. Katalikų bažnyčiose sakyta sukakčiai pritaikinti pamokslai ir tikintieji ragint šv. Rašto parodas lankyt. Amerikos Katalikų šv. Rašto Sąjungos iniciatyva suruošta paskaita tema: "Gutenbergas kaip žmogus ir jo Knyga". Paskaitų cikle dalyvauja ir lietuvis kunigas J. Giedra, Nekalto Prasidėjimo bažnyčios klebonas ir Washingtono archidiocezijos krikščioniškosios doktrinos direktorius. Jo paskaita įvyko Dumbarto Šv. Kryžiaus kolegijoje.

Be grynai katalikų sukakties minėjimų, buvo ir bendrų minėjimų. Vienas įvyko Kongreso bibliotekoje rugsėjo mėn. 30 d. Jame dalyvavo Vyriausybės narys, Postmaster General Donaldson, universitetų profesoriai įvarių tikybų ir pasakyta eilė kalbų. Tą pat dieną Armory patalpose įvyko didžiulis įvairių protestantų tikybų minėjimas. Jame tarp kita dalyvavo ir Valsytbės Sekretorius Dean Acheson ir Vyriausiojo Teismo teisėjas Vinson. P. Acheson pasakė reikšmingą kalbą, kurioje palietė ir Sovietų Sąjungą. Vietos angliškoj spaudoj, tiek katalikų, tiek nekatalikų, šv. Rašto savaitė ir ta proga atitinkamos manifestacijos buvo plačiai ir pakartotinai aprašomos.

Atsiųsta paminėti

Balys Sruoga — GIESMĖ APIE GEDIMINĄ. Dailininko **Viktoro Petravičiaus** iliustracijos. Išleido knygų leidykla TERRA, 748 W. 33rd St., Chicago 16, Ill.

Šiai knygai Balys Sruoga panaudojo legendą apie Vilniaus miesto įkūrimą, gražiai atkurdamas mūsų garbingą senovę. Visas tekstas dailininko parašytas ranka, iliustracijos dviejų spalvų.

Knyga didelio formato. Tiražas 700 egz., iš jų 100 nuomeruotų. Kaina 2 dol.

Voyage to Freedom — trijų žvejų: Kublicko, Grišmanausko ir Paulausko gyvenimas Lietuvoje ir jų pabėgimas, išleistas paveiksluose su angliškuu tekstu. Išleido Lietuvių Informacinis Centras Amerikoje.

M. Biržiška — LIETUVIŲ TAUTOS KELIAS. I tomas, galvojimai apie tautą savyje ir kaimynų tarpe. Išleido LIETUVIŲ DIENOS Los Angeles 1952 m., 240 psl., kaina 3 dol.

Stepas Zobarskas — AUŠRELĖ, elementorius. Išleido PATRIA Stamford, Conn. Iliustracijos D. Tarabildienės, viršelis P. Osmolskio, 137 psl., kaina 2,50 dol.

Karolė Pažėraitė — NUSIDĖJĖLĖ, apysaka, II laida. Išleido "Australijos lietuvis". Adelaide 1952 m., 254 psl., kaina nepažymėta.

Amerikoje pirmoji atspausdinta knyga buvo katekizmas. Čia matome pranciškonus pravedant pirmąją pamoką iš spausdintos knygos.

BAŽNYČIA IR PASAULIS

• **Ragina prastinti vienuolių rūbus.** Romoje įvyko pirmas tarptautinis moterų vienuolynų viršininkių kongresas. Generalės motinos, svarstydamos įvairius klausimus, pageidavo, kad vienuolių rūbai būtų daugiau pritaikyti darbui, viešumai ir sveikatai.

• **Reikia daugiau katalikų mokytojų.** Amerikos katalikių moterų kongresas, įvykęs Seattle, Va., nutarė raginti katalikiškąjį jaunimą daugiau ruoštis mokytojo profesijai. Katalikų mokytojų trūksta, o nuo mokyklos auklėjimo daug kas priklauso. Katalikams svarbu šios srities neapleisti.

• **Nebalsuodamas gali nusidėti.** Išėjo iš spaudos kun. Titus Granny, S.A., veikalas, (už kurį jis gavo daktaro laipsnį), įvardintą "Dorinė pareiga balsuoti." Autorius, pasiremdamas k. Bažnyčios mokslu ir popiežių enciklikomis, prieina išvados, kad katalikas nebalsuodamas gali sunkiai nusidėti. Tai priklauso nuo to, kokios reikšmės klausimas yra balsuojamas.

• **Japonijoje** per penkerius metus katlikų padidėjo 37 procentais.

• **Jaunimo nusikaltimai didėja.** J. Edgar Hoover, FBI viršininkas, ryšium su katalikų jaunimo savaite, kuri bus nuo spalio 19 iki 26 d., pareiškė savo pasitenkinimą, kad katalikai yra susirūpinę jaunosios kartos auklėjimu. Savo raište, prisiųstam NCWC, jis nurodo, kad JAV per pastaruosius šešis mėnesius jaunimo nusikaltimai padidėjo 6,4 proc. "Mūsų tauta kenčia dvasinį badą", pareiškė J. Edg. Hoover.

• **Grįžo po aštuonerių metų.** 1944 m. vokiečiai naciai savo tvirtovę buvo įrengę garsiame benediktinų vienuolyne Italijoje, Montecassino, dėl to karo veiksmų jis buvo sugriautas ir tik po aštuonerių metų atsistatė. Vienuoliai į jį grįžo š. m. rugsėjo 21 d. Venuolynas yra iš pirmųjų krikščionybės laikų.

• **Tito tebesiunta.** Jugoslavijoje, Nome Mesto vietovėje, kur katalikai yra ypatingai atsparūs ir nepasiduoda serbų komunistų bedieviškam spaudimui, nuteistas mirti dekanas kun. Karel Gnidovic už tai, kad jis palaikė ryšius su Vatikanu. Jo sekretorius kun. Seba nuteistas kalėti penkerius metus.

T. Aug. Dirvelė ir Šv. Antano kolegija

A. MASIONIS

Jeigu šiandien Lietuva būtų buvusi laisva ir jos valstybinis, ekonominis, kultūrinis gyvenimas nebūtų buvęs taip žiauriai sugriautas, tai keleriais paskutiniaisiais metais T. Augustinas Dirvelė, o kartu ir Lietuvos pranciškonai būtų galėję švęsti keletą reikšmingų jubilėjų. Pirmiausia pats T. Augustinas būtų sulaukęs dviejų asmeniškų jubilėjų. Praėjusiais metais būtų atšventęs savo 50 metų amžiaus jubilėjų, gi sekančiais metais būtų minėjęs savo 25 metų kunigystės sukaktį. Be to, š. m. spalių mėn., šv. Pranciškaus šventėje, būtų atšvęstas 20 m. jubilėjus nuo šv. Antano kolegijos Kretingoje įsteigimo.

Kadangi minėti jubilėjai esamose sąlygose nebus švenčiami, ypač kad T. Augustino nėra ir gyvo ,tai jau vien dėl to šio straipsnio autorius randa gyvą reikalą pasidalinti atsiminimais su šio laikraščio skaitytojais apie T. Augustiną ir jo įkurtąją mokslo įstaigą. T. Augustino nuveikti darbai yra tikrai dideli, jo neilgo gyvenimo veikla labai plati ir reikšminga ne tik pranciškonams, bet ir visai Lietuvai. O ir Amerikos lietuvių visuomenei T. Augustino vardas nėra visai svetimas. Daugelis yra matę jį čia, Amerikoje, 1929-31 m. laikotarpyje, girdėję jo misijų pamokslus, padėję jam savo gausiomis aukomis įvykdyti didingus jo sumanymus ir planus Lietuvoje. Šiandien T. Augustino jau nėra gyvųjų tarpe. Jis pačiais pirmaisiais bolševikų okupacijos metais buvo suimtas, išvežtas į tolimąjį Sibirą, kur mirė kankinio mirtimi. Tačiau Amerikos lietuviams jis net miręs moka gražius procentus už visas jam kitados duotas aukas, už visą jam teiktą moralinę ir materialinę pagalbą, kai jis buvo jos taip reikalingas. Tie jo mokami procentai — tai jo išauginta, išmokyta ir į gyvenimą išleista jauna, energinga, pasišventusi Dievo ir Tėvynės reikalams pranciškonų karta, kuri jau vienuolikti metai taip sėkmingai dirba Amerikos lietuvių tarpe. Daugumas jų, kaip vėliau matysime, išėję iš jo Kretingoje įkurtosios šv. Antano Kolegijos.

Tėv. Augustinas Dirvelė

T. Augustinas Dirvelė gimė 1901 m. balandžio 3 d. Juodupėnų k., Slavikų valsč., Šakių apskr. iš neturtingų tėvų. Augo Skirsnemunėje. Ten pat lankė ir pradžios mokyklą. Ją baigęs, 1918 m. įstojo į Jurbarko "Saulės" progimnaziją. 1921 m., baigęs 4 progimnazijos klases, įstojo į Kretingos pranciškonų vienuolyną. 1923 m. vienuolyno vyresnybė išsiuntė jį Kauno Kunigų Seminarijąą, o po metų į Vokietiją, kur Breslau - Carlowitz Pranciškonų Kunigų Seminarijoje išėjo teologijos mokslus ir 1928 m. liepos 15 d. kardinolo Bertram buvo įšventintas į kunigus.

Grįžęs į Lietuvą, T. Augustinas apie metus laiko gyveno Kaune, paskui, 1929 m. išvyko į Ameriką vesti lietuvių kolonijose misijų ir rinkti aukų numatytai statyti šv. Antano Kolegijai Kretingoje.

T. Augustinas šią misiją atliko labai sekmingai. Lankydamas lietuvių kolonijas, jis užkariauja žmonių širdis, įsigyja daugybę draugų ir bičiulių, kurie remia jį moraliai ir materialiai bei padeda įvykdyti daugumą jo sumanytų statybų ir kitų darbų.

1931 m. T. Augustinas grįžo atgal į Lietuvą ir tais pačiais metais buvo išrinktas Kretingos Pranciškonų vienuolyno gvardijonu. Perėmęs savo naujas pareigas, padaręs visą eilę pertvarkymų pačiame vienuolyne, 1932 m. gegužės mėn. pradėjo šv. Antano Kolegijos rūmų statybą. Ir tą pačią vasarą seno vienuolyno pašonėje, prie gražaus ділelio tvenkinio, išaugo gražūs, modernūs šv. Antano Kolegijos rūmai, kuriuos ne gėda būtų buvę turėti ir bet kokiame Amerikos didmiestyje. 1932 m. spalių 4 d., šv. Pranciškaus šventėje, lygiai prieš 20 metų, naujai pastatyti rūmai, kurie kainavo apie $100,000, buvo pašventinti ir netrukus prasidėjo jūose mokslas. Pradžioje buvo atidarytos tik 3 klasės: antroji, trečioji ir penktoji. 1933 m. rudenį buvo jau šešios klasės. Paskui kasmet prisidėdavo po vieną klasę, ir kolegija augo normaliai. (bus daugiau)

Miške prie Philadelphijos nukrito karinis transporto lėktuvas. Trys įgulos nariai užmušti ir trys sužeisti. Nukritęs lėktuvas dėl rūko negalėjo nusileisti New Yorko aerodrome ir pasuko į Philadelphiją, kur norėjo nusileisti International aerodrome, bet pakelui sugedo ir nukrito.

BAYONNE, N. J.

— Šv. Mykolo parapija, vadovaujama klebono kun. M. Kemėžio, pilnu tempu ruošiasi švęsti savo 45 metų sukaktuves. Lapkričio 1 — sukaktuvių dieną — bus iškilmingos pamaldos, gi sekmadienį — lapkričio 2 d., parapijos salėje iškilminga vakarienė su programa. Programos metu kiekvienas turės progos laimėti kalakutą, kurių iš viso bus 5.

— Šv. Vardo draugijos ir visi parapijos vyrai šį sekmadienį—spalio 12 d. dalyvaus religinėje eisenoje miesto gatvėmis su kitų parapijų vyrais. Eisenos metu jiems gros atvykęs iš Philadelphijos trimitų bei būbnų orkestras.

— Mūsų parapijos choras, vadov. jauno ir energingo vargonininko Alfonso Jakupčionio, ruošiasi dalyvauti New Jersey ir New Yorko lietuviškų parapijų chorų koncerte, kuris įvyks Harrisone, N. J. spalio 19 d.

— Šiais metais mūsų parapijoje prasidėjo tikybos pamokos High School mokiniams. Pamokos vyksta penktadieniais 7 val. vakare.

— Rudens drabužių vajus Balfui prasidėjo ir baigsis šį mėnesį. Nemaža aukoja ir kitataučiai. **Vik.**

— Šv. Mykolo parapijos klebonas kun. Myk. Kemėžis rugsėjo 28-29 d.d. gražiai atšventė savo vardines ir gimtadienį. Rugsėjo 29 d. parapijos bažnyčioje buvo šv. Mykolo atlaidai. Buvo suvažiavę daug svečių kunigų iš apylinkės parapijų. Abu vakarus per iškilmingus mišparus bažnyčioje dalyvavo daug žmonių ir gražiai giedojo choras. Pamokslus sakė Tėv. Leonardas Andriekus OFM. Visas pamaldas ir pamokslus klebono brolis gydytojas įrašė į juostas. Labai jaukų įspūdį darė, kai po pamaldų į kleboniją susėjo pasisvečiuoti klebono tėveliai, sesuo ir brolis daktaras.

GREENE, ME.

Pranciškonų Ordino įkūrėjo šv. Pranciškaus šventė spalio 4 d. iškilmingai atšvęsta pranciškonų vienuolyne, Greene, Maine. Šventėj dalyvavo Tėvai Domininkonai iš Lewiston, Me. Tuo būdu buvo atnaujintas senas paprotys Ordinų įkūrėjų šventes — šv. Pranciškaus Asyžiečio — spalio 4 d. ir šv. Domininko — rugpiūčio 4 d. švęsti kartu. Domininkonų Generolas Romoje šv. Pranciškaus šventėje laiko iškilmingas šv. mišias pranciškonų centre, gi rugpiūčio 4 d. šv. Domininko šventėje pranciškonų Generolas vyksta iškilmėms į domininkonų centrą.

Iškilmingas šv. mišias pranciškonų vienuolyne Greene, Me., atlaikė domininkonas T. Mannes Marchand,, jam asistavo diakonu T. Justinas Vaškys, OFM, ir subdiakonu —T. Jonas Adomavičius, OFM, apeigas tvarkė —T. Steponas Ropolas, OFM.

12 val. buvo pietūs, kuriuose dalyvavo — TT. domininkonų viršininkas su savo asistentu, monsinjorai — V. Nonorgues ir J. Savage ir kiti apylinkinių parapijų klebonai ir asistentai. Pietų metu žodį tarė T. Just. Vaškys, OFM.

Los Angeles, Cal.

— Ateitininkų sendraugių ir studentų valdyba bendrame posėdy svarstė artimiausius ateities darbo planus. Be kitų dalykų, nutarė suorganizuoti išvažiavimą į gamtą. Dar šiais metais nutarta turėti du susirinkimus su paskaitom ir diskusijom. Pirmąją paskaitą skaitys J. Vitėnas.

Be to, numatyta surengti didžiulį koncertą, kurio programą išpildytų žymieji mūsų menininkai, gyveną šiame krašte.

— BALFo skyrius pačiame vajaus įkarštyje. Visos organizacijos, pavieni asmenys, radio pusvalandis ir sakykla įjungti į šį visiems bendrą darbą. Spalio 12 d., vajaus užbaigai, ruošiamas koncertas. Programoje dalyvaus sol. E. Bartušaitė, jaunas solistas Urbonas ir parapijos choras.

— Sekmadienio lietuvių mokykla pradėjo naujus mokslo metus. Pamokos prasideda po mokinių pamaldų parapijos patalpose. Mokytojai pasiryžę paaukoti šiam kilniam tikslui sekmadienį, bet prašo ir tėvų dėmesio. **Mik.**

PHILADELPHIA, PA.

Vinco Krėvės sukaktis. Lietuvių Bendruomenės iniciatyva, J. Puzinui vadovaujant, rengiamas rašytojui Vincui Krėvei 70 metų sukakties minėjimas. Iškilmės bus spalio 19 d. Essex viešbutyje, su menine programa ir žymiais svečiais iš visos apylinkės. Minėjime dalyvaus rašytojas J. Aistis, ir kt. Dr. Maciūnas skaitys paskaitą. Meninę programos dalį atliks sol. J. Augaitytė, ir N. Leonienė. Po minėjimo tuoj bus ten pat ir jauki vakarienė.

Veikli Amerikos lietuvė

Philadelphijos International Institute dirba lietuvė Pranciška Yasas. Ji baigusi visuomenės mokslus Washingtone ir čia gražiai darbuojasi. Ji labai daug padeda viesiems, kurie tik reikalingi bet kokios visuomeniškos pagelbos. Paskutiniu metu ji dar daugiau įsijungia į visuomenišką darbą, jeina į Lietuvių Bendruomenės Valdybą ir padeda dirbti vyčiams.

Philipiniečiai veikia

Spalio 18 d., 6:30 val. vak., philipiniečiai rengia savo valgių vakarienę ir visokių įžymybių parodą International Institute. Bus galima pamatyti tautinių drožinių, drabužių ir istorinių daiktų. Bus ir muzika. Norintieji dalyvauti, turi iš anksto užsisakyti bilietus.

Lietuviški vakarai

Jau baigiama įrengti mūsų jaunimui lietuviška ramovė. Ją norima pavadinti Lietuviški Vakarai. Jaunimas tarp 14-21 metų amžiaus prašomas tuoj pranešti savo sutikimą dalyvauti tuose vakaruose, nes negalima gauti vadovų, kol nėra žinomi jų dalyviai. Gavę atvirukus su atsaku, užpildžius prašom tuoj grąžinti. Vakarai prasidės lapkričio pirmomis dienomis.

Liet. Bendruomenės susirinkimas

Antrasis Liet. Bendruomenės visuotinas susirinkimas įvyko spalio 5 d. Lietuvių Klube. Išrinkta naują valdyba, buvo graži meninė programa. Smulkiau bus vėliau.

PADĖKA

Visu nuoširdumu dėkojame mūsų brangiems tautiečiams, kurie skirdami Lietuvių Dienos, rugpiūčio 5 d. 1952 m. (Lakewood) pelną, atsiminė ir mūsų įstaigą — Juozapo Marijos Vilą ir prisiuntė mums $400. Ši auka yra mums didelė parama. Jūsų gerumą dažnai prisiminsime Jėzui Eucharistijoje ir maldausime Jums visiems ir Jūsų mylimiesiems šimteriopo atlyginimo čia žemėje ir amžinybėje.

Linkime Jums ir Jūsų kilniems sumanymams ir toliau geriausios sekmės, kad Jūsų gražūs darbai neštų garbę Dievui ,Tautai ir džiaugsmą artimui.

Juozapo Marijos Viles
Švento Kazimiero Seserys

ALRK MOTERŲ S-GOS SUVAŽIAVIMAS

Mass., Maine ir N. H. apskrities šaukiamas spalio 12 d., 1 val. p.p., Memorial Building, High St., Hudson, Mass. Suvažiavimo rengėjos yra Hudsono 45 kuopos narės.

Apskrities valdyba prašo, kad kiekviena kuopa prisiųstų kuodaugiausiai atstovių, nes šiame suvažiavime bus svarstomi svarbūs dalykai liečią visą Sąjungą.

Taigi, Connecticut apskritys bei visos Conn. kuopos yra prašomos prisiųsti delegates į šį svarbų suvažiavimą.

Sąjungietės nuoširdžiai prašomos atkreipti dėmesį į šį pranešimą ir suvažiavime gausiai dalyvauti. Lauksime visų.

Antanina M. Wackell
Mass., Maine ir N. H. apskr. pirmininkė

— Spalio 12. Chicagoje lankysis poetas Bern. Brazdžionis, rašyt. Gustaitis ir dramos aktorius Kačinskas, kurie išpildys ALTSgos rengiamame Literatūros vakare Lietuvių Auditorijoje smagią programą.

— Dariaus ir Girėno buvęs posto komandierius Paukštys pakviestas parvesti rinkimuose už demokratą adv. Wells F. rinkiminę propagandą.

Tėvų Marijonų Kolegijos
RĖMĖJŲ SEIMAS
Sekmadienį, spalio 19 d., 1952

DIENOTVARKĖ
11:00—Iškilmingos šventos Mišios
12:00—Bendri pietūs seimo dalyviams
1:30—Seimo posėdžiai

Kolegijos Rėmėjų skyriai kviečiami gausiai dalyvauti ne tik siųsdami savo delegatus, bet patys atvykdami su pažįstamais, prieteliais pasvarstyti svarbius klausimus, artimus kiekvienam lietuviui.

SEIMO RENGIMO KOMISIJA
Kun. Jonas Valtekūnas
Kolegijos Rėmėjų Pirmininkas

BALTIMORE, MD.

Vis žengiam į anapus

Kiekvienoj lietuvių kolonijoj yra žmonių, kurie nepajudinami tarytum kolonos, palaikančios bažnyčios skliautus. Kas lankėsi Baltimorės lietuvių bažnyčioje, daugiau kaip penkasdešimt metų, ne tik šventės dienomis, bet ir per kiekvienas pridedamas pamaldas šiokiomis dienomis, matė pryšakinėje dalyje, vyrų pusėje, Antaną Sakevičių. Niekas iš Baltimorės lietuvių neatmena, kad čia kada nors nebūtų buvęs tas kuklus, niekam į kelią nepareinąs, bet darbštus, tiesaus, pastovaus ir kieto būdo parapijietis A. Sakevičius. Jis buvo atėjęs į savo, šv. Alfonso bažnyčią, ir šių metų spalio mėn. 6 d. Tačiau tai buvo tik užuolanka pakeliui į šv. Išganytojo kapus (kur daugiausiai laidojami lietuviai), nes jis, Sakevičius, eidamas 92-sius metus, buvo Dievo pašauktas į amžinybę.

A. a. Antanas neatliko savo gyvenime tokių darbų, kurie sukelia daug triukšmo ir bent laikinai patraukia minios stebėjimąsi. Jis tokiems darbams nebuvo nei pašauktas, nei tam pasiruošęs: vaikystėje nebuvo gavęs mokslo. Tačiau toj vietoj, kurioj jį Dievo Apvaizda pastatė, ir pareigose, kurios jam buvo paskirtos, a. a. A. Sakevičius nedaug turi sau lygių: savo pašaukimui jis paštventė visą savo gyvenimą.

Jis gimė Lietuvoje, netoli Suvalkų Kalvarijos. Į šį kraštą jis atsivežė gilų tikėjimą. Ir išlaikė jį visą savo ilgą amžių gyvą, laikydamasis tikėjimo reikalavimų, be mažiausio nukrypimo, visur ir visuomet. Priklausė šv. Jėzaus Vardo brolijai ir buvo tretininkas, uoliausiai pildydamas tų draugijų reikalavimus.

Ir kitą turtą a.a. Antanas pasiėmė iš Lietuvos žemės—gimtosios kalbos, savo gimtojo krašto ir jo žmonių meilę. Tiesa, jam visi žmonės buvo geri, priešų jis neturėjo. Tačiau visa siela, visomis savo jėgomis buvo suaugęs su savais žmonėmis, lietuviais katalikais.

Su šitomis gražiomis lietuvio kataliko savybėmis, A. Sakevičius visas buvo atsidavęs savo šeimai. Šeimą jis užaugino didelę, gilaus tikėjimo ir lietuvišką. Trys jo dar gyvi sūnūs eina savo tėvelio pėdomis: jie yra uolūs parapijiečiai ir jų namuose skamba tėvo motinos kalba; duktė seselė Joana, kazimierietė, jau 40 metų vienuoliško gyvenimo praleidusi, dirba Osmond (Nebraska) ligoninėje. Visi vaikai (ir tai ne visai dažnas atsitikimas) neilgoj ligoj savo gimdytoją rūpestingai globojo; taip pat visi, drauge su atvykusia sesute vienuole, kelias dienas budėjo prie jo mirties patalo ir melsdamiesi jam akis amžiams užvėrė.

Paskutinį patarnavimą a. a. Antanui atidavė kun. prel. L. Mendelis, kun. A. Dubinsko ir savo trijų padėjėjų asistuojamas. Kun. Prelatas savo žodyje labai gražiai įvertino mirusiojo asmenį, sakydamas: "A. Sakevičius buvo tikras senovinis lietuvis patriarkas. Buvęs klebonu šioje parapijoje 24 metus, aš nerandu kurio kito parapijiečio, kuris būtų pavyzdingesnis katalikas kaip A. Sakevičius. Visas jo gyvenimas buvo nuolatinis pamokslas."

Iš tikro palaidojome lietuvį, kuris savo dvasia yra tikras sūnus tų lietuvių katalikų, kurie savo pasiaukojimu ir ištikimybe ligi mirties išsaugojo savo tikėjimą ir kalbą rusų caro laikais.

Lietuvių Veteranų Postas Nr. 154

Spalio 4 d. įvedė į pareigas (instaliavo) naujiems darbo metams parinktus štabo narius. 1953 m. Posto štabą sudarys Jonas Stefura—vadas, Edvardas Budelis—vado padėjėjas, Alb. Dumša—antras padėjėjas, Edv. Daniels —trečias padėjėjas, Vikt. Mikušauskas — adjutantas, K. Ožėla— finansų valdytojas, kun. prel. L. Mendelis — kapelionas; kiti štabo nariai: A. Kičas, A. Rackus, adv. N. Rastenis, gyd. J. Urlakis ir W. Lacs. Vykdomąjį komitetą sudaro: A. Želvis, J. Bušas ir J. Mazz.

Vyriausias Baltimorės Karo Veteranų štabas yra nutaręs įtaisyti miesto ligoninei moderniską aparatą polio ligai gydyti, $1500 vertės. Prel. L. Mendelis pasiūlė lietuvių Postui prie to prisidėti ir drauge pakvietė Moterų Posto atstoves rytojaus sekmadienį (spalio 5 d.) tam reikalui šv. Alfonso bažnyčioje parinkti aukų. Posto štabas pritarė ir aukų surinkta $100. Be to, prel. L. Mendelis šalpos reikalams į posto kasą paaukojo taip pat $100.

Lietuvių Posto dabar yra 97 nariai. Nusistatyta Posto narių skaičių 1953 m. pakelti ligi 103.

Mažųjų šventė

Angelų Sargų dieną, spalio 2, šv. Alfonso bažnyčios berniukų, patarnaujančių prie šv. Mišių, yra metinė šventė. Berniukų gražus būrys — 38. Berniukų intencija šv. Mišias atlaikė kun. prel. L. Mendelis, per kurias visi berniukai savo bažnytinėse uniformose priėmė šv. Komuniją. Pamaldose dalyvavo visi parapijos mokyklos vaikučiai, gražiai giedodami lietuviškas giesmes. Buvo miela, gražu ir sava.

Ateitininkų šventė

Įvyksta šį sekmadienį, spalio 12 d. Laukiama svečių iš Filadelfijos, Washingtono ir kitur. Be kitų pažadėjo atvykti Lietuvos pasiuntinybės patarėjas p. Kajackas ir Georgetown universiteto profesorius Zalubas.

J. M.

NIEŽĖJIMO ODOS

. . . SAK-SAK OINTMENT Nauja mostis, naujai sudaryta pagal vėliausio mokslo supratimo, stebėtinai greitai gelbsti nuo ODOS IŠBĖRIMO, NIEŽĖJIMO, DEDERVINIŲ ir PUČKŲ, taip pat labai gelbėti nuo PILES raudonoji gyla (hemorihoidai) ir dėl niežėjimo kojų (athlete's foot). Gal bandėte visokius, tai dar išbandyg geriausius. Užtikrinam pasekmes, ar pinigus grąžinam. Kaina $3.00.

DECKEN'S PRODUCTS
P. O. Box 666
Newark 1, N. J.

STROMBERGO
★
GERIAUSIAS MAISTAS
★
Beverly Bridge
Salem, Mass.

WILLIAM G. WEBBER CO.
◆
Salem, Mass.

Ofiso tel. LExington 2635 Namų tel. FOrest 8212

S. Ankudas (Ankudavičius) M. D.
GYDYTOJAS ir CHIRURGAS
910 W. Lombard Street, Baltimore 23, Maryland

Priėmimo valandos: 10—12 ir 7—9 p.p. pirmadieniais, ketvirtadieniais ir šeštadieniais. Kitomis dienomis pagal susitarimą.

LIETUVIŲ TARPE

• **Prof. dr. K. Cirtautas** pakviestas į Harvard universitetą, Cambridge, Mass., kaip research fellow šiems mokslo metams. Iki šiol prof. K. Cirtautas Kings College Wilkes-Barre, Pa. ir College of Misericordia, Dellas, Pa., dėstė vokiečių kalbą ir literatūrą.

• **Kaz. Stankūnas,** muz. Juozo Stankūno sūnus, nuo spalio 1 d. yra pakviestas vargonininko pareigoms šv. Trejybės parapijoj Hartford, Conn.

Jaunasis K. Stankūnas dabar yra 19 metų amžiaus, gimęs Brazilijoje, gerai moka lietuvių, portugalų ir anglų kalbas. Kurį laiką vargonininkavo Homestead, Pa. lietuvių parapijoj.

• **Adv. Ign. Kazlauskas** spalio 19 d. Roselande, Ill., ruošiamam Balfo naudai vakare pasakys kalbą tema: "Lietuvių laisvės rezistencija". Balfui į talką atėjo aštuonios vietinės organizacijos. Parengimo meninę dalį išpildys Indiana Harbor, Ind., scenos mėgėjų grupė, vad. Z. Moliejaus.

Bridgeport, Conn.

Kunigų pakeitimai

Mūsų parapijos vikaras kun. V. Pranckietis iškeltas į Hartford, Conn., į šv. Trejybės lietuvių parapiją. Jo adresas: 51 Capitol Ave., Hartford, Conn., o į jo vietą atkeltas kun. F. Pranckus iš Hartfordo, Conn., šio adresas: 443 Park Ave., Bridgeport, Conn.

Klebonas kun. J. V. Kazlauskas pereitą sekmadienį bažnyčioje padėkojo kun. V. Pranckiečiui už gražų bendradarbiavimą, rūpinantis parapijos reikalais, ir palinkėjo sekmės naujoje vietoje. Taip pat pasveikino naujai atvykstantį kun. Fr. Pranckų.

Operetės "Adomas ir Ieva" vaidinimas įvyks lapkričio 8 d. parapijos svetainėje. Vaidins Waterburio parapijos choro artistų grupė.

Dykai išbandymas

REUMATIŠKŲ SKAUSMŲ ARTHRITIS

Jei dar niekad nevartojai ROSSE TABS nuo raumenų skausmų tankiai susijusių su reumatizmu, arthritis ir neuritis, tai kodėl juos nebandyti šiandien mūsų išlaidomis? Juos tūkstančiai vartoja jau virš 25 metų.

Šio laikraščio skaitytojams vaistai siunčiami dykai.

Mes kviečiame jus juos išbandyti. Leiskite atsiųsti jums siuntinį **24 tabletes** dykai. Jei nepilnai būsite patenkintas gaunama pagalba, grąžinkite likusią dalį ir už tai nebūsite mums skolingas. Bandymas nekainuos jums nė vieno cento. NESIŲSKIT PINIGŲ. Tik tuojau atsiųskite savo vardą, pavardę ir adresą.

ROSSE PRODUCTS CO.,
2708 Farwell Ave., Chicago 45, Ill.
Dept. X-3

LIETUVIŠKOJI VEIKLA

Mikas Kerbelis nepailsta

Amsterdam, N. Y.— Nors neperdidžiausia skaičiumi Amsterdamo lietuvių bendruomenė, bet yra plačiai žinoma savo vieningumu ir patriotiškumu. Didelė dalis Amsterdamo lietuvių yra aukštaičiai, kilę iš Truskavos parapijos bei apylinkių. Čia tikrai verta paminėti vieną truskavietį, kuris yra visos lietuviškos veiklos centras Amsterdame.

Mikas Kerbelis gimė Užvermenės kaime, Truskavos parapijoje 1892 m. rugsėjo 21 d. Vos trejų metų būdamas, neteko tėvo. Prie patėvio gyvenimas ne visada yra laimingas. Baigęs Truskavos pradžios mokyklą, 1906 m. Mikas, dėdės Antano Jako kviečiamas, atvyko į Amsterdamą —"truskaviečių sostinę" Naujajame

Mikas Kerbelis

Pasaulyje. Tada buvo vos 14 m., todėl negalėjo gauti niekur darbo. Buvo priverstas mokytis ,o vėliau kartu ir dirbo. Baigęs mokyklą dirbo įvairiose gyvybės apdraudimo bendrovėse.

Atvykęs į Amsterdamą, Mikas buvo vienas tik ką įsikūrusios lietuvių parapijos choro steigėjų (tada giedojo dar sopranu!) ir įsijungė į visų lietuviškų draugijų veiklą, o vėliau buvo daugelio jų valdybos narys. 1912 m. suorganizavo šv. Antano draugiją, o 1915 m. — Pilėčių klubą.

1917 m. M. Kerbelis buvo pašauktas į kariuomenę. Prancūzijoj kovose buvo du kartu sužeistas.

1919 m. grįžęs iš kariuomenės nuvyko į Akron, Ohio, Actual Business Kolegijoje tęsti mokslo. Atliekamu laiku dirbo tenykštėje Atstatymo Bendrovėje.

1921 m. kan. F. Kemėšis pakvietė M. Kerbelį į Bostoną "Darbininko" administratoriaus pareigoms. 1922 m., Liet. R. Kat. Federacijos prašomas, apvažinėjo visas lietuvių kolonijas rytinėse valstybėse Moksleivių Fondo lėšų sukėlimo reikalais. Ta pačia proga M. Kerbelis įsteigė apie 10 Am. Liet. R. Kat. Susivienijimo kuopų.

1923 m. Mykolas vedė Liudviką Matulaitytę iš Detroito, grįžo į Amserdamą ir čia įsteigė pirkimui ir pardavimui tarpininkavimo ir apdraudos kontorą, kuriai vadovauja dar ir dabar. Gražiai užaugino du sūnu ir dukrą; ir turi jau net tris anūkus. Sūnus Valentinas buvęs kelis metus Vyčių 100 kp. pirmininku, dabar padeda tėvui kontoroje. Sūnus Mikas dabar tarnauja artilerijoje pirmose fronto linijose Korejoje.

Be M. Kerbelio nepraėjo joks žymesnis įvykis Amsterdamo lietuvių gyvenime. Apie 4 metus jis buvo Balfo skyriaus pirmininku. Visos lietuviškos Amsterdamo draugijos yra sudariusios Bendrą Lietuvių Komitetą, kuriam M. Kerbelis jau 3 m. pirmininkauja. Visi Vasario 16 minėjimai yra jo vadovybėje. Ta proga pakviesti svečiai turi progos patirti jo vaišingumą. 1942 m. jis vadovavo komitetui, kuris surengė iškilmingą a. a. kun. J. Židanavičiaus kunigystės auksinį jubiliėjų.

M. Kerbelis yra pagelbėjęs sudaryti per 100 garantijų lietuviams tremtiniams. Apie 23 tremtiniams jis surado darbą, vežiodamas į registracijos biurus. Antrojo pasaulinio karo metu jis pagelbėjo apie 300 lietuvių įsigyti JAV pilietybės dokumentus.

M. Kerbelis skaito beveik visus Amerikoje išeinančius lietuvių laikraščius ir nusiperka vertingesnes knygas. Pereitą pavasarį jo iniciatyva buvo surasta per 100 naujų prenumeratų "Darbininkui" Amsterdame.

Kas tik Miką Kerbelį arčiau pažįsta, tas įsitikina, kad jis yra nuoširdus katalikas ir lietuvis patriotas. Visą savo gyvenimą jis buvo toks. Seniau atvykusių lietuvių jis yra nuoširdžiai gerbiamas ir mylimas. Taip pat ir tremtiniai visokiais reikalais kreipiasi į jį patarimo. Įdomu pastebėti, kad ir kitų pažiūrų asmenys visad gerbia M. Kerbelio nuomonę.

Tai yra gražus pavyzdys visiems lietuviams. Palikęs Tėvynę vos 14 metų bereniukas, neišsižadėjo savos tautos nei religijos. Ilgus metus kovojo už Lietuvą ir nepailso. Jo 60 metų sukakties proga tenka palinkėti gausios Aukščiausiojo palaimos, geros sveikatos ir kad greitu laiku išsipildytų jo troškimas apsilankyti laisvoje gimtojoj Truskavoj! **K. B.**

CHICAGOJ IR APYLINKĖSE

— **Spalių 2 d. prasidėjo** žurnalistikos kursai, į kuriuos įsirašė apie 30 klausytojų. Daugiau būtų įsirašę, jei jie būtų šeštadieniais nors po vieną val. dėstomi.

— **Pagerbta B. Pivariūnienė.** Rugsėjo 14 d. žymi Chicagos veikėja, grįžusi iš kelionės po Europą, kurios metu aplankė Romą ir buvo priimta šv. Tėvo, Moterų S-gos 21 kuopos buvo pagerbta gražiu pobūviu, į kurį atsilankė daug garbingų svečių, laikraščių atstovų ir visuomenės veikėjų.

— Lietuvių Teatras Chicagoje vėl pradėjo veikti. Rugsėjo 27-28 d.d. International House salėje buvo pakartoti P. Vaičiūno "Naujieji Žmonės". Veikalas vaidintas buvo penktą kartą, susidomėjimas juo yra labai didelis. Teatro režisoriai, Pilka ir Bruno Vešota ir aktoriai padėjo daug pastangų jį pastatyti. Dail. A. Kurauskas padarė gražias iliustracijas.

— Dr. Norak ir dr. Jablonskis, abu įsirengė įstaigas viename bute. Dr. Norak Amerikos lietuvis, bet nepagailėjo tremtiniui dr. Jablonskiui savo patalpų. Tai džiūginantis reiškinys, kad tremtiniai ir senieji ateiviai pradeda vis labiau su tarti ir gyvenime vienas kitam padėti.

— Bridgeporto lietuviai per Balfo skyrių suaukojo nemaža sumą pinigų. Skyrius ypač daug aukų gavo prel. Urbai leidus rinkliavą per pamaldas šv. Jurgio bažnyčioje. Iš viso surinkta $1,136.

— Šv. M. P. Gimimo parapijos choras švenčia savo 25 m. veiklos sukaktį. Jame daug yra pasidarbavę muz. Giedraitis, uoliausioji choro narė Konstancija Skelly ir kit.

— Kenosha, Wis. pas p. Zakarus įvyko lietuvio kario seržanto Alberto Pilipavičiaus pagerbimas, kuris neseniai grįžo iš Korejos karo. Jis ten išbuvo dvejus metus.

— "Girios Aidas" eina Chicagoje toliau ir šis numeris išeis dedikuotas Lietuvos miškininkų veteranui A. Rukuižai pagerbti. Šį numerį pakviestas suredaguoti žinomas mūsų kolonijos veikėjas K. Ščesnulevičius.

— Roselando Lietuvių Demokratų klubas paaukojo per 11 metų $2,700. Klubui vadovavo nusipelnęs veikėjas p. Dambrauskas.

Telephone: DEARBORN 2-0819
TO PLACE HELP WANTED ADS.
Ask For Ad Taker

Help Wanted—Male and Female

Jūs galite sutaupyti
Į METUS $104,
kuriuos išleidžiate važinėjimui
Darbas netoli namų
tuojau prasideda.
MONTUOTOJAMS
(ASSEMBLERS)
Lengvas farbiko darbas su instrumentais.
Patyrimas nebūtinas.
Darbas pastovus.
Malonios darbo sąlygos.
Gera pradinė alga.
Apmokamos šventės ir atostogos.
Nemokamas apdraudimas
Kreiptis į
Fee and Stemwedel
2210 WABANSIA AVE.
Tarnautojų raštinė atvira kasdien nuo 8:30 iki 5:30 P. M. nuo pirmadienio iki penktadienio imtinai.

THESE JOBS ARE STEADY
MEN
Wanted For Factory
Work in Modern Plant
DRILL PRESS OPERATORS
ASSEMBLERS
And
GENERAL FACTORY
Experience Not Necessary
Will Train
FREE INSURANCE
OTHER EMPLOYEE BENEFITS
McDonnell & Miller, Inc.
3500 N. SPAULDING AVE.
One Block South of Addison St.

SAVE $104 A YEAR CARFARE
WORK NEAR HOME!
Switchboard Operator
For 5 trunk board, key type
Should also be capable of doing light typing
Pleasant Office
40-hour, 5-day week
$50
Phone Mr. Dunbar
SEeley 3-0400
Carmen & Co.
1754 WALNUT ST.

Immediate Openings For
Order Assemblers
and
LOADERS
Age 18 to 50
Start Working With Us Now At
2545 W. Polk St.
And Move With Us To Our New Plant At
73rd and Kedzie
About January 1st
Clean Shop, Hours 7:30 to 4:00 P.M.
Relief Periods, Sick Benefits Including Dependents.
Uniforms furnished and laundered
Good Working Conditions
National Biscuit Co.
2545 W. POLK ST.
See Mr. Naumann

TRAINEES
Men under 40 Chance for Advancement
Steady Work in General Laboratory in Tar Factory. 5 day week. Pleanty of overtime. Starting salary $57 week. Some experience preferred. Must read, write and speak English. Proof of citizenship required.
Call or See Mr. Vartnell
BISHOP 2-1720
or TOWNHALL 3-8100

INSPECTORS - WIRERS
SORTERERS - ASSEMBLERS
EXPERIENCE NOT NECESSARY
DAY OR NIGHT
MUST BE U. S. CITIZEN
Able to Speak and Understand English
ELECTRO SEAL CORP. CORP.
946 NORTHERN AVE., DES PLAINES, ILL.

SECRETARIES
GENERAL CLERKS
COULD YOU QUALIFY TO ANY OF THE FOLLOWING:
ACCOUNTING MANAGER
SALES MANAGER
STATISTICAL DIRECTOR
WE WOULD LIKE YOUNG WOMEN 21-45. SOME COLLEGE PREFERRED BUT NOT ESSENTIAL. WELL - DEFINED EMPLOYEE BENEFITS. — 5 DAY WORK WEEK.
SALARY COMMENSURATE WITH EXPERIENCE AND ABILITY. — PERMANENT EMPLOYMENT.
PLEASANT WORKING CONDITIONS
CALL MRS. ANDERSON
NEVADA 2-3000

EXCELLENT OPPORTUNITY
FOR A YOUNG MAN AS
MIMEOGRAPH OPERATOR
We also have several opening for
CLERKS
Pleasant working conditions—Good Starting Salary
Company Benefits
APPLY TO ROOM 700
MERCHANDISE MART

DRILL PRESS
SET UP & OPERATE
TURRET LATHE
SET UP & OPERATE
O. D. GRINDER
EXPERIENCED — READ BLUE PRINTS
HOLD CLOSE TOLORENCES—Sharpen own tool etc.
Good Working Conditions — Many Co. Benefits
APPLY MISS TAFEL
CUMMINS CHICAGO CORP.
4740 N. Ravenswood

Enjoy that Feeling of SECURITY

Money received before the 10th of any month earns interest from the first of that month.

Only with a Savings account will you enjoy that safe secure feeling that you're prepared for any emergency. At CITIZEN'S FEDERAL your savings will earn substantial dividends. In addition we give personal attention to all your financial problems whether large or small. COME IN AND SEE US TODAY.

CITIZENS FEDERAL SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
1542 HALSTED ST. CHICAGO HEIGHTS, ILL.
EARN AND SAVE
All Accounts Insured Federally up to $10,000

OUTSTANDING OPPORTUNITY
FOR
SHIPPING CLERKS
EXCELLENT WORKING CONDITIONS
This Firm Offers Excellent Opportunity for Advancement
MANY EMPLOYEE BENEFITS
PAID VACATIONS AFTER 6 MONTHS
PAID HOLIDAYS—BLUE CROSS HOSPITALIZATION
5 DAY — 40 HOUR WEEK
For Appointment Phone Mr. CODY
WABASH 2-1767
MEDICAL MAILING SERVICE
426 So. Clinton Street

Lietuvos Vyčių Radijo Programa
transliuoja iš stiprios radijo stoties
WLOA
1550 KYLOCYCLES
KIEKVIENĄ SEKMADIENĮ nuo 1:30 iki 2:00 val.
Jei norite šioje radijo programoje skelbtis, kreipkitės adresu:
KNIGHTS OF LITHUANIA WLOA
BRADDOCK, PA.

Lietuvių Radijo Draugijos
PROGRAMOS
J. P. GINKUS, Direktorius
Šeštadieniais 2 val. popiet.—WWRL 1600 kc—5000 w.
GYVUOJA PER 23 METUS
Oro bangomis transliuojami įvairūs visuomenės pranešimai, naujienos, muzika (vietinės žinios, parengimai: koncertai šokiai ir t.t. Vestuvės, puotos, liūdni pranešimai)
495 GRAND STREET BROOKLYN 11, N. Y
Tel. EVergreen 4-9293
J. P. GINKUS Direktorius — **AD. JEZAVITAS** Muzikos Dr. — **J. VALAKAS** Pranešimų Dir.

LIETUVOS
ATSIMINIMAI
RADIO VALANDOS
ŠEŠTADIENIAIS
4:45 - 5:30
STOTIS
WEVD
JACK J. STUKAS
1264 WHITE ST.
HILLSIDE, N. J.
TEL. WAVERLY 6-3325

SPORTAS

PIRMOI PERGALĖ

Po skandalingų pralaimėjimų German-Ungarains 0-7, ir DSC Brooklyn 0-5, lietuvių futbolo vienuolikė pagaliau pelnė pirmus du sveikus taškus, nugalėdami savo aikštės bendrininkus Minerva 4—2 (1—1). Nors pasekmė ir kukli, bet jos pakako mūsų vienuolikei pakilti keliom pakopom aukščiau ir atsistoti septintoje vietoje, palikant užpakaly Newark S. C. Greek-Americans, Minerva, Hoboken ir Hotą. Dabar mūsiškiai iš ketverių rungtynių turi 3 taškus ir 9-19 įvarčių. Sekmadienio rungtynėse mūsų komandoje matėsi vėl keletas naujų veidų: vartininkas Mezernickis, kurio debiutą reikia laikyti pavykusiu, ir vidurio puolėjas, (jo pavardės neteko patirti) kuris savo išvaizda ir išmintingu žaidimu paliko žiūrovams malonų įspūdį.

Šiose rungtynėse vėl puikiai sužaidė Modzeliauskas, kuris, atrodo, atgauna savo Vokietijoje turėta gerą formą. Antruoju gynėju žaidęs Saldaitis savo pareigą atliko be priekaišto ir būtų klaidinga manyti, kad ji pakeitęs Jancevskis komandai įnešė daugiau gyvumo. Saugų eilėje Steponavičius, kuris yra geras technikas ir kietasprandis kovotojas, prie greito žaidimo yra kiek lėtokas. Savičius ir Jegeris, jei ateityje žiūrės į savo žaidėjų dengimą, bus tikrai geri. Puolėjų gretos šį kartą buvo gana tvirtos ir tik puikiai gaudęs Minervos vartininkas išgelbėjo savo komandą nuo skandalingo pralaimėjimo.

Pirmą kėlinį lietuviai, turėdami stiprią vėjo paramą, beveik visą laiką žaidė priešininko aikštės pusėje. 10 minutėje Gražio paduotą kampinį Sabaliauskas meistriškai galvos smūgiu permeta vartų link ir naujasis vidurio puolėjas iš oro kamuoli pasiunčia tinklan. Tačiau kėliniui baigiantis priešininkas pasekmę šlygina.

Antrame kėliny lietuviai, nors žaidė prieš vėją, dažnai atakuoja priešininko vartus ir 55 min. Gražys persveria pasekmę 2-1, tačiau Minerva po poros minučių vėl išlygina.

59 minutėje Gražio žygis vėl vainikuojamas įvarčiu. Jau 3-2 mūsų naudai. Keletas Adomavičiaus šūvių praskrieja pro šalį arba vartininko meistriškai likviduojami. Rungtynėms baigiantis, Sabaliauskas prideda dar vieną įvartį ir 4-2 rungtynės baigėsi. Vienuolikė, kuri pasiekė pirmą laimėjimą žaidė šiąs sudėties: Mezernickis - Modzelaiuskas, Saldaitis (antrame kėliny Jančevskis (Steponavičius, Savičius, Jegeris—Sabaliauskas, Kalašinskas) antrame kėliny Adomavičius) Jokubaitis ir Gražys.

Matyt, pirmoji komanda seka savo antrosios pėdomis. Kai antroji pralaimi—ir pirmoji supasuoja, kai antroji išsikovoja lygiasias — tas pats ir su pirmąja. Ir štai sekmadienio priežaismio rungtynėse antroji vienuolikė trimis Lapės įvarčiais parklupdė Minervos antrąją 3—2— ir pirmoji išsinešė pirmą pergalę.

Šį sekmadienį (spalio 12 d.) LSK vienuolikės svečiuojasi Eintracht aikštėje, 37 st. ir 20 Ave. Astoria, L. I., kur susitiks su stipriaisiais šveicarais, Swiss F. C. Tikėtis, kad lietuviai prieš šveicarus laimės būtų per drąsu, bet kas pagaliau gali žinoti. Gal kartais...

1.15 žaidžia antrosios, gi 3 val. pirmosios komandos. Eintracht aikštė pasiekiama nuo Queens Plaza Stenway autobusu.

Beje, primėtu sportininkų bičiuliams, kad artėja spalio 19-ji diena. Nepamirškite tą dieną atsilankyti į sportininkų pagerbimo pobūvį, kuris įvyks Apreiškimo parapijos salėje. Programa bus trumpa ir įdomi. Gi po programos smagūs šokiai, grojant populiariam Jezavito orkestrui.

Ant. Bagdžiūnas

ŠACHMATAI

Veda K. Merkis

Vaitonis įveikė vengrą Barcza. Povilo Vaitonio (Kanada) susitikimas su Barcza (Vengrija), baigėsi Vaitonio laimėjimu. Tai pirmas Vaitonio laimėjimas Tarpzoninėse rungtynėse, Švedijoje, neskaitant dviejų lygiųjų su rusu Taimanovu ir Amerikos meisteriu Steineriu. Toliau Vaitonis pralaimėjo prieš didmeisterį Gligoric (Jgsl) ir Prins (Olandija). Be to Vaitonis turi 2 nutrauktas (nebaigtas) partijas sc Golombek (Angl) ir Unzicker (Vok.).

Rusai pirmauja. Po 13 ratų padėtis buvo tokia: Kotov 10-1, Gelleer 9-3, Petrosian 9-4, Stahlberž 8½—4½, Taimanov 8-4, Gligoric 7½—4½, Szabo 7-4. Lentelės galas: Wade 4-9, Golombek 2½—9½, Vaitonis 2-9, Prins 2-10.

Chess Life, rugsėjo 20, pirmame puslapy atžymėjo New England pirmenybėse pasižymėjusius žaidėjus. Įvardinti: John Pamiljens (latvis) Hartford, Conn., baigęs trečiu su 4½—1½ ir Kazys Merkis, So. Boston, Mass., pasiekęs lygiai taškų su buv. Amerikos open nugalėtoju Weaver Adams, būtent po 4-2. Kitame puslapy patalpinta pilna tų pirmenybių lentelė (36 dalyviai).

— Ten pat paskelbta Illinois pirmenybių lentelė, Rock Island 1952, iš kurios matosi, kad P. Tautvaiša (Chicago) surinko 4½-2½ ir A. Zujus (Chicago) 4-3.

— New Mexico City pirmenybių ientelėj keturioliktu pažymėtas Jakaitis (Albuquerque), surinkęs 4-3 taškų. Nėra dvejonių, kad tai lietuvis.

Sueddeutsche Schachzeitung (6 nr) skelbia, kad buv. Vokietijos meisteris Dr. Paul Schmidt persikėlė iš Vokietijos į Philadelphia (JAV).

IŠNUOMUOJAMI KAMBARIAI

vienam vyrui; apšildomi ir aptarnauti. 72 Ocean Ave., Jersey City, N. J. Kreiptis ten pat pas Mrs. O. Vaitkevičius arba į Brooklyn, N. Y. tel. EV 8-1805.

Tel. OR 4-8038

Dr. Joseph Žabner

AKIŲ GYDYTOJAS

35 E. 7th St., N. Y. City

VALANDOS

Treč. ir šeštad. 10—12

Pirm., trečiad. ir penkt. 5.30-7.30

Display

20% SALE
ON ALL PURE BRISTLE
USE PAINT BRUSHES
Apply
H. B. SALES
10 E. 125 St. - N. Y. C.
AT. 9-8545

GUARANTEED SERVICE
— BONDED —
By Amer. Mutual Liability Ins. Co.
All work done and parts replaced
Guaranteed for 90 days
$3.00 per call plus parts
IMPERIAL TELEVISION SALES & SERVICE CO.
EV. 4-3685 or 7-1262

REGINA COELI GUEST HOUSE
131-16 Rockaway Beach Blvd. BElle Harbor, L. I., N. Y.
OPEN ALL YEAR
Residence for Business Women — Week-End-Guests Accomadated — Also Week-End Retreats
Beautiful Modern Building
Baths, Showers, Heat — 1 Block to Catholic Curch and Ocean
Excellent Table
Conducted by
The Sisters of Reparation of the Congregation of Mary
For Reservations Write or Phone NEptune 4-6200

PARKER—SHAEFFER—WATERMAN—EVERSHARP
Factory Authorized • Sales and Repairs
ALL MAKES
• FOUNTAIN PENS • PENCILS
• DESK SETS • CIGARETTE LIGHTERS
Fountain Pen Hospital
165 FULTON STREET
DEPT O
Off Broadway, New York 38, N. Y. Teleph. WOrth 4-0580-0581
Special Attention Paid to Sisters & Priests on Sales and Repairs

Real Estate

Wonderful Income Opportunity!!
GREENPOINT 8-FAMILY FRAME
Widow Selling—Illness
4 ROOMS, BATH, HOT WATER APT. AVAILABLE; NEAR SUBWAY GOOD CONDITION EV. 3-4966
Or write: Box 966, Rm 10, 11 W. 42nd St., N. Y.

NEW JERSEY
HACKENSACK—4 family house, 4 car garage; on 6 lots 75x200; next school; bus stops at door, 20 minutes N.Y.C.
SACRIFICE $13,000
ES. 7-9036 EV. 4-345
Write Mason, 2065 Flatbush Ave., B'klyn, N. Y.

STAPLETON — S. I.
Corner location on Gordon Street — story 7 rm house. Cedar shingle sid ing. Hot air furnace. Lot 25x100 fac ing on 3 streets. Accross street from Stapleton Court House. Tenant occupied. **ONLY $5500.**
A L S O
Ready to wear — Women's & Children Shop. Established 18 years—good income $8000 for everything—owner leaving town. Call **GI 7-2155**, or write 235 Canal St., Stapleton, S. I. 4.

BAY RIDGE—NEW HOMES
Modern 2-Family Brick
68th & Senator sts. (3rd ave. and Ridge blvd.)—4½ rooms each floor, finished basement; income top flr., $110 month; refirgerator, gas range. Venetian blinds, house beautifully decorated as model. Price $26,00 up.
MODEL HOME, 262 SENATOR ST.
PETVAL REALTY CORP.
SH. 5-0753 SH. 5-1327

FOR MORE GRACIOUS LIVING
ESTATE must sell lovely hmstd, 150x 115 8 rooms, every improvement, grape arbor, trees, next church, $15,-000, good terms. Open inspection; brokers protected. Apply premises, 132-18 Bennett ct, nr Farmers & Merrick bvd. Nr everyhing.
Call MURPHY — HA 6-2693
7512 37th Ave. Jckson Hts, L. I.

Business opportunities

E ST. BAKERY — BRONX
Completely modern, fully equipped up to-date Bakery shop. Steady and transit trade. High weekly income. Wonderful ooportunity to make better than avarage living. Owner selling for personal reasons. Reasonable price. **Act Today—Save Tomorrow!!** Call bet. 8-9 A.M. or 9-10 P.M.
SU 7-0158
Write Box 158, Rm 10, 11 W. 42nd St. N. Y.

Christmas Cards

SELL CATHOLIC CHRISMAS CARDS
Make $50 easy in Spare Time. Show your friends lovely, new, Religious Cards, never before offered. Amazing values. Sell 21 for $1.00. Up to $100% profit. Over 57 other assortments on which you can make easy money fast. Start now — write for samples today. **EXCELSIOR, 5038 Fieldston Road, New York 71, N. Y.**

Help Wanted—Agencies

Miss FITZGERALD'S Agency
353 FIFTH AVENUE
Entrance on 34th St. Phone MU 5-3165
Cooks, Chambermaids, Waitresses, Nurses, Houseworkers. Highest wages. Special attention given to Rectories and Convents.

REIKALINGA ŠEIMININKĖ
Reikalinga šeimininkė-virėja ir kambarių prižiūrėtoja. Šeimoje 3 vaikai 150 dol. mėnesiui įskaitant valgį ir butą. Kreiptis telefonu: **UNion 7-191**
North Bergen, N. J.

PARDUODAMI
dviejų kambarių baldai (fornišiai) ir du kambariai — virtuvė su miegamuoju. Kreiptis: P., 239 N. 5th St., Brooklyn, N. Y. popietiniu laiku.

REIKALINGA MOTERIS
vaikų priežiūrai, mokanti lietuviškai ir angliškai, apie 45-50 m. amžiaus. Kreiptis: Ad. Narbutas, 71-10 Grand Ave., Maspeth, N. Y.

PARDUODAMI NAMAI
PIGUS, GERI, GEROJE VIETOJE
RIDGEWOOD — 6 šeimoms mūrinis namas, šviesūs kambariai; CYPRES HILL 3 šeimoms, tušti kambariai; WOODHAVEN 2 šeimoms medinis namas, abudu aukštai (florai) tušti pirkėjui; EAST NEW YORK — kampinis namas su saliūnu, restoranu ir 2 šeimoms viršuje tušti kambariai. Gera proga, kas nori įsigyti namą ir biznį, nes parduodamas ir biznis. Vieta gera, lietuvių aplinkoje.
J. VASTUNAS
REALTY and INSURANCE
108-07 Liberty Ave.
Richmond Hill 19, L. I., N. Y.
Tel. VIrginia 8-2239

NEW YORKE IR APYLINKĖSE

P. J. BAGDANAVIČIUS, M. D.
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
185 Clinton Avenue
Brooklyn 5, N. Y.
Tel. MAIN 4-2820
Priėmimo valandos:
Kasdien 2—4 ir 6—9 p.p.
Šeštadieniais 10—12 ryto ir susitarus.

Ofiso tel. GLenmore 5-3094
Namų tel. GLenmore 3-4445
DR. VACLOVAS PAPROCKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1357 Bushwick Ave., Brooklyn 7, N. Y.
Priėmimo valandos:
Kasdien 12:30—2 ir 6—8 p.p., šeštad. 10 iki 3 p.p.
Išskyrus ketvirtadienius ir šventadienius

JOHN DERUHA, M. D.
Inkstų, pūslės, odos, kraujo, vidurių ir kitų ligų gydytojas.
Apžiūrėjimas ir kraujo tyrimas 3 dol. Priėmimo valandos 10-2 ir 4-9.
Mokslus baigęs Europoje
128 E. 86th ST., NEW YORK CITY
Virš Lexington Ave. požeminio traukinio stoties. Lengva privažiuoti iš visur. Atskiri laukimo kambariai vyrams ir moterims.

Tel. BU 4—8313
I. LANS
DANTISTAS — TURĮS ILGĄ PRAKTIKĄ
Darbas atliekamas sąžiningai.
Kiekvienas pacientas bus patekintas.
2101 BEDFORD AVENUE
BROKLYN 26, N. Y.

Telefonas: EVergreen 4-8934
PARAMOUNT BAR & GRILL
STANLEY MIŠIUNAS IR SŪNUS EDWARD MIŠIUNAS
SAVININKAI
Lietuviška Užeiga, kur visi myli užeiti.
Pavieniai ir su šeimom, ir svečiai būsite maloniai aptarnauti.
Importuoti konjakai - Užkandžiai - Televizija - Muzika - Sportas
502 GRAND ST., kampas Union Ave. BROOKLYN, N. Y.

WINTER GARDEN TAVERN, Inc.
VYTAUTAS BELECKAS, savininkas
BARAS, RESTORANAS, DIDELĖ SALĖ SUSIRINKIMAMS, VESTUVĖMS IR KITOKIOMS PUOTOMS
VISI KVIEČIAMI ATSILANKYTI
1883 MADISON STREET, BROOKLYN 27, N. Y.
(Prie Forest Ave. stoties) (RIDGEWOOD)
Tel. EV. 2-9586

Tel. EV 6-6138
M and Z AUTO COLLISION WORKS
Lietuvių specialistų collision ir auto taisymo d-vė
Bodies and Fenders straightened — Complete auto painting
D U C O Refinishing
Atliekami visi collision, dažymo ir mech. taisymo darbai.
TEPIMAS IR POLIRAVIMAS
Darbas atliekamas pigiai ir sąžiningai
J. Maldutis — Z. Zaliauskas
1506-16 Myrtle Ave. — Brooklyn, N. Y.
Tarpe Gates Ave. ir Linden St.

SAVE
Latest Interest Rate **2½%** A Year — Credited and Compounded Quarterly
On Regular Savings Accounts
Interest starts the first of the month on sums from $25. to $10,000.
Deposits made on or before January 10, April 5, July 10, and October 5 will draw interest from the first of such months if left to the end of the quarterly dividend period.
THE Kings County SAVINGS BANK
135 BROADWAY at BEDFORD AVE.
539 Eastern Parkway at Nostrand Avenue
Your Deposits in This Bank Are Fully Insured Up to $10,000.
Member Federal Deposit Insurance Corporation

Dr. S. Chernoff
223 — 2nd Ave., N. Y. C.
(Cor. 14th St.)
Telef. GRamercy 7-7697
Aštrūs ir choniški susirgimai gydomi pennicilinu, oda, hormonai. Kraujo ir šlapumo tyrimai.
Ofiso valandos: kasdien 10-6:45
Sekmadieniais—nuo 11 val. iki 1 val. p.p.

Tel. EVergreen 7-4335
Stephen Aromiskis
(Armakauskas)
Graborius - Balsamuotojas
Moderniška Koplyčia
423 Metropolitan Ave.
Brooklyn, N. Y.

William J. Drake
(DRAGUNAS)
LIETUVIS ADVOKATAS
85 - 03 WAREHAM PL.
JAMAICA, N. Y.
Tel. JAmaica 9-7722

Palaikykite ir paremkite tuos biznierius ir prekybininkus, kurie skelbiasi "Darbininke."

EVergreen 8-9770
Joseph Garszva
Graborius - balsamuotojas
231 Bedford Avenue,
Brooklyn, N. Y.

Tel. STagg 2-5043
Matthew P. Ballas
(BIELIAUSKAS)
FUNERAL HOME
M. P. Ballas — Direktorius
Alb. Baltrūnas—Balton
Reikalų Vedėjas
660 Grand Street
BROOKLYN, N. Y.
NOTARY PUBLIC

SHALINS
(Shalinskas)
FUNERAL HOME
AIR CONDITIONED
84-02 Jamaica Ave.
(at Forest Parkway Station)
Woodhaven, N. Y.
Sutelkiam garbingas laidotuves
Koplyčias suteikiam nemokamai visose miesto dalyse.
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI:
F. W. Shalins ir J. B. Shalins
Tel. VIrginia 7-4499

PARDUODAM NAMUS
Turime gerų namų pardavimui — Woodhaven, Richmond Hill ir kitose apylinkėse. Taipgi išnuomojame kambarius ir patarnaujame visokios apdraudos (insurance) reikaluose — greitai ir gerai.
J. P. MACHULIS
REAL ESTATE & INSURANCE
8656 85th Street, Woodhaven 21, N. Y
Tel. VIrginia 7-1896

BOSTONE IR APYLINKĖSE

S. Barasevičius ir Sūnus
FUNERAL HOME
254 W. BROADWAY
South Boston, Mass.
JOSEPH BARASEVIČIUS
Laidotuvių Direktorius
Tel. SOuth Boston 8-2590

A. J. NAMAKSY
Office Tel. SO 8-0948
Real Estate & Insurance
409 W. BROADWAY
So. Boston, Mass.
Res. 87 Oriole Street
West Roxbury, Mass.
Tel. PA. 7-0402-M

ZALETSKAS
FUNERAL HOME
564 EAST BROADWAY
South Boston, Mass.
D. A. Zaletskas, F. E. Zaletskas
Graborial ir Balsamuotojai
Patarnavimas dieną ir naktį.
Koplyčia šermenims dykai.
NOTARY PUBLIC
Tel. SO 8-0815
SOuth Boston 8-2000

NAUJA GYDUOLĖ

Alexander's Nauja Maistinga Gyduolė yra mišinys riešutų, uogų, šaknų, ir lapų; ji yra vartojama nuo visokių nerviškų ligų ir nerviškų galvos skaudėjimų, nuo šalčių ir lytiško silpnumo, greito pavargimo, gera nuo inkstų (kidneys) ir dėl visokių vidurių nesveikumų — ištvermingas maistas ir stimuliuojantis tonikas. Nežiūrint kokia liga sirgtumėt, šitame mišiny yra pastiprinimų. Vartojama arbatos formoje. Svaras $8.00, pusė svaro $4.00, ketvirtis svaro $2.00.

Prisiunčiam į namus.

ALEXANDER'S CO.
414 West Broadway,
South Boston 27, Mass.

WAITKUS
FUNERAL HOME
197 WEBSTER AVE.
Cambridge, Mass.
PRANAS WAITKUS
Laidotuvių Direktorius
Ir Balsamuotojas
NOTARY PUBLIC
Patarnavimas dieną ir naktį.
Nauja moderniška koplyčia šermenims dykai. Aptarnauja Cambridge ir Bostono kolonijas žemiausiomis kainomis. Kainos tos pačios ir į kitus miestus.
Reikale šaukite: Tel. TR 6-6434

SAVE TIME MONEY WORK with York heat

Mes instaliuojame visokios rūšies žibalinį (aliejumi) šildymą. Nereikia nešioti pelenų semtuvo. Nemokamai apskaičiuojame, kiek kainuos.

BROCKTON SERVICE
OIL BURNER and HEATING SERVICE
520 MAIN STREET BROCKTON, MASS.
Tel. 2666

DARBININKAS
AMERIKOS LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS
APJUNGĘS
AMERIKA, LIS ORGANĄ DARBININKĄ IR LIETUVIŲ ŽINIAS
680 BUSHWICK AVENUE, BROOKLYN 21, NEW YORK

NEW YORKO NAUJIENOS

Prof. J. Baltrušaitis,

poeto Jurgio Baltrušaičio sūnus, iš Paryžiaus pereitą savaitę atvyko į New Yorką, kur išbus apie porą mėnesių, kaip New Yorko Metropolitan muzėjaus direktoriaus svečias. Spalio 7 d. Liet. Patariamojoj grupėj jis padarė pranešimą apie lietuvių veiklą Europoje.

Kun. dr. St. Valiušaitis,

kuris iš Long Island parapijos atvykęs, laikinai pavadavo Italijon išvykusį Brooklyno vienos italų parapijos kunigą, šiomis dienomis paskirtas vikaru Brooklyno airių parapijon. Jo adresas, 98 Richards st., Brooklyn 31, N. Y.

Ateitininkų šelpimo

Fondo Vadovybė primena visiems, kurie yra gavę laimėjimų knygeles, galimai greičiau jas išplatinti ir atsiskaityti su Fondo Valdyba.

Liet. Bendruomenės Komitetas

New Yorke sudarytas prieš keletą mėnesių, Laikinio Amerikos Lietuvių Bendr. Organ. Komiteto pakviestas eiti ir New Yorko Apygardos Valdybos pareigas. Be 7 Liet. Bendruomenės apylinkių pačiame Didžiajame New Yorke, New Yorko valstybėje yra numatyta įkurti dar 20 apylinkių bei seniūnijų įvairiose vietovėse.

Arthuro Toscanini,

kuris šiuo metu diriguoja koncertus Europoje, pakviestas atsiuntė V. Tysliavienei, Baltijos simfoninio koncerto rengėjai, savo sveikinimus. Koncertas, kuriame bus atlikti lietuvių, latvių ir estų simfoniniai kūriniai, įvyksta Carnegie Hall spalio 12 d. Pradžia 2,30 val. punktualiai.

Pirmoji auka,

skirta Balfo rudens vajui, centre gauta iš SLA 38 kuopos, kuri pereitą savaitę prisiuntė 30 dol., nors oficialiai vajus prasidės tik spalio 26 d. Vajaus Komitetas tikisi, kad šios kuopos pavyzdžiu paseks ir kitos Didžiojo New Yorko lietuvių organizacijos.

Kar. Veteranų postas

spalio 18 d. prisaikdins savo naują valdybą Maspetho par. salėje.

ADV. W. J. DRAKE - DRAGŪNO SUKAKTIS

Amerikos lietuvių visuomenei plačiai žinomas advokatas William J. Drake-Dragūnas šiemet mini savo profesinio darbo dvidešimtmetį. Per tuos metus jis išėjo platų kelią savo darbo srity. Šiandien jis žinomas ne tik New Yorke, bet ir visoje Amerikoje.

William yra lietuvių ateivių sūnus. Jo tėvas Brooklyne buvo vienas pirmųjų siuvėjų kontraktorių. William, baigęs Eastern District Highschool, Columbia University trejus metus studijavo mediciną, bet vėliau,

Adv. William Drake-Dragūnas

pradėjęs domėtis teise, tame pat universitete baigė teisės mokslus. Nuo 1932 m. advokatauja, teismuose gindamas įvairias bylas. 11 metų yra ėjęs teisinio patarėjo pareigas ir gynęs bylas New Yorko Laivų Statytojų Sąjungoje. 1942 m. buvo republikonų kandidatų į Kongresą, surinkęs 120,000 balsų, tetrūko vos 600, kad būtų laimėjęs.

Kaip tik 20 advokatavimo metų sukaktį minėdamas, jis baigė vieną ilgai trukusią įdomią bylą. Prieš kelerius metus automobilio katastrofoje žuvo lietuvis. Jo našlė bylą vesti pavedė Wm. J. Dragūnui. Byla buvo laimėta, bet kaltininkas ir atsakingasis, neturėjęs apdraudos, suvaidino neturtėlį ir jokių nuostolių žuvusio šeimai nemokėjo. Kaip kiekvienoje byloje, taip ir šioje, advokatas rankų nenuleido ir atsakovą sekė, ligi šiais metais paaiškėjo, jog jis turi savo namus ir biznį viename New Yorko priemiestyje. Ir šį kartą jau atsakovas negalėjo išsisukti — turėjo sumokėti to lietuvio šeimai visus prieš kelerius metus sudarytus ir teismo pritestus nuostolius.

Nuo 1945 m. adv. Drake-Dragūnas eina aukštas pareigas vienoje finansų bendrovėje kartu advokataudamas. Jis yra National Guard karininkas ir šiemet priimtas nariu American Arbitration Association.

Rožančiaus Draugijos

metinis susirinkimas V. J. Atsimainymo par. įvyksta spalio 12 d. 4,30 val. Bus renkama nauja valdyba. Metiniai komunijos pusryčiai praėjo dideliu pasisekimu. Dalyvavo apie 150 asmenų. Kalbėjo kun. A. Vilkaitis.

Prel. J. Balkūnas

spalio 11 d. kalbės Long Island City įvyksiančioje Knights of Columbus vakarienėje. O spalio 26 d. Kingston, Pa., savo gimtojoje parapijoje, tos parapijos veiklos auksinės sukakties proga pasakys pamokslus lietuviškai ir angliškai.

E K R A N A S

Stebūklingoji dėžutė. (The Magic Box). Normandie teatras, (57 g., prie 6 Ave.) pradėjo rodyti britų gamybos filmą, laimėjusį 1952 m. Britų Filmų Festivalio prizą. Tai yra spalvotas biografinis filmas apie filmo išradėją William Friese-Greene. Nedaugelis ir težino, kad ne Edisonas pirmasis išgavo judesį, bet anglas Wm. Friese-Greene, kuris buvo net ir spalvotojo filmo pionierius. Filmas giliai jaudinantis ir jautriai atvaizduojantis pasisekimus ir nesekmes filmo išradėjo gyvenime. Yra scenų, kurios ilgai neišdils iš žiūrovo atminties. Viena iš tokių yra tas momentas, kai po 15 metų nevykusių bandymų vieną naktį išradėjas pagaliau išgauna judesį ekrane ir tą savo pasisekimą parodo pirmam pasitaikiusiam žiūrovui — policininkui. Tai vis režisūros nuopelnai, tačiau negalima aplenkti ir pačių artistų. Visas kalbančias roles vaidina patys žymiausi britų aktoriai, o pagrindinėje rolėje yra Robert Donat, atmintinas iš dar senai matyto filmo "Sudiev, pone Čipse". Atkreiptinas dėmesys į fotografiją ir spalvų natūralumą, kuris dar kartą patvirtina, kad britų spalvotieji filmai savo meistriškumu dar nepralenkiami.

Linksmoji našlė (The Merry Widow). Nuo 1905 m. visame pasaulyje yra pasklidusios Franz Leharo "Linksmosios Našlės" melodijos, kurios šiuo metu galima girdėti naujame MGM spalvotame filme Loew's State teatre, prie Times Sq. Tai pirmoji spalvota šios operetės filminė versija. Reikia pripažinti, kad spalvos ir romantiški Leharo motyvai labai derinasi ir žiūrovą maloniai perkelia į pasakiškąją Maršovijos karalystę, kurioje užsimezga romansas tarp turtingos amerikietės Linksmosios Našlės (Lana Turner) ir žavingo Princo Danilo (Fernando Lamas). Daug veiksmo, judesio, juoko ir muzikos. Tiesa, kritiškesnis žiūrovas ir ypač klasikinio 3/4 takto gerbėjas tuoj pastebės, kad šiame filme Leharo melodijos truputį sulėtintos ir amerikonišku būdu suromantintos, tačiau nebūtų galima pasakyti, kad dėl to Leharas būtų smarkiai nukentėjęs.

SAVAITĖS FILMAI

Labai geri — **The Miracle of our Lady of Fatima** (Astor, prie Times sq.). **High Noon** (Loew's Metropolitan, Brooklyn, Fulton St.) **The Magic Box** (Normandie). **This is Cinerama** — trijų matavimų filmas (Broadway teatras, Broadway ir 53 g.).

Geri —**The Man in the white suit** — britų komedija su Alec Guiness (paskutinę savaitę rodoma Sutton teatre, 57 g. tarp 2 ir 3 ave.). **The World in his Arms** — nuotykiai ir romantika (Mayfair, prie Times sq.). **The Quiet Man** (Brooklyn Fox, prie Fulton st.). **The Merry Widow** (Loew's State).

Neblogi — **Because you're mine** — muzikinis filmas su Mario Lanza (Radio City). **One Minute to Zero** — filmas iš Korejos karo (Criterion, prie Times sq.) **Jumping Jacks** — komedija su Lewis ir Martin (mažesniuose teatruose).

jb

Ferdinandas Tuska,

Maspetho skautų vadas, persikelia gyventi į Arizonos valstybę.

Balfo vajaus talkai

Maspetho lietuviai netrukus sudarys atskirą komitetą.

"Liet. Enciklopedijos"

prenumeratorių rinkimas Didžiajame New Yorke gana sparčiai vyksta. Naujausiai užsisakiusių tarpe yra: dail. Č. Janušas, Vacl. Alksninis, J. Kiaunė, A. Jurgėla, E. Mickeliūnienė, Ona ir Iz. Paukščiai, J. Galmnas, Vl. Barčiauskas, L. Ramančionis, dr. B. K. Vencius, P. Rasimas, dr. A. Martusevičius, B. Jacikevičius, O. Bručienė, St. Alinauskas, dr. A. Petrika, Vyt. Zelenkevičius, J. Stukas, dr. A. Trimakas, dr. V. Paprockas, A. Petrutis, dr. Br. Nemickas, Vyt. Augustinas, St. Trojanas, P. Elvys, J. Petrulis, P. Petraitis, A. Pumputis, Fr. Brucas, A. Ramanauskas, A. Masionis, A. Gudaitis, Tinfo Ava, P. Ališauskas, L. Špokas, J. Zeidotas, Br. Garunkštis, J. Klivečka, J. Kizis, Z. Kungys, J. Juška, A. Šova, D-ras Šova, P. Bielskus, A. Mathews.

BOSTONO ŽINIOS

Šeštas metinis Krikščioniškos Doktrinos Kongresas

įvyksta Bostone spalio 17-19 d.d. Numatoma įvairi programa, kuri bus atliekama Bradford viešbučio patalpose. Kviečiami visi tuo klausimu besiinteresuojantieji.

Diskusijos darbininkų klausimais

anglų kalba įvyko antradienį, spalio 7 d. Tokios diskusijos numatomos kas antrą antradienį, o kas trečiadienį So. Boston High School patalpose 7 val. vak. vyksta diskusijos religiniais klausimais.

Senas popieris bus surenkamas

I spalio 26 d. arkivyskupijos reikalams.

Misijos parapijos mokyklos mokiniams

buvo pirmąją misijų savaitę. Šeštadienį, spalio 4 d., misijų baigimo proga įvyko salėje po bažnyčia seselių parengta graži programa, kurios metu taip pat buvo pagerbtas parapijos klebonas kun. Pr. Virmauskis vardadienio proga.

Vyčių Seimas

ateinančiais metais bus Bostone. Tai bus keturiasdešimtas iš eilės vyčių seimas ir norima jį ypač gražiai surengti. Bostoniškiams teks pasidarbuoti.

Studentų ateitininkų meno vakaras

įvyko spalio 4 d. Municipal Building salėje. Dalyvavo bostoniškiai studentai ateitininkai ir viešnios iš New Yorko bei Philadelphijos. Pasireiškė jaunos ir įdomios jėgos. Zita Zarankaitė skaitė ilgesnę novelę. Aldona Kepalaitė iš Brooklyn skambino labai gražiai pianu ir akompanavo jaunai dainininkei iš Philadelphijos, Audronei Gaigalaitei. Aušra Bendoriūtė iš Brooklyno nuotaikingai paskaitė savo eilėraščių ir puikiai atliko melodeklamaciją akompanuojant A. Kepalaitei. Ant. Sužiedėlis skaitė savo rašinį, K. Keblinskas — feljetoną. Taut. šokių šokėjų grupė vykusiai pašoko keletą žinomų šokių, akompanuojant R. Ivaškai.

Po programos gražiai pasilinksminta. Publikos buvo permažai. Bostoniškiai neparodė reikiamo dėmesio mūsų kultūriniam atžalynui, kuris parodė, kad jam labai arti širdies lietuviški reikalai ir kad nežiūrint studijų ne lietuviškose mokyklose jis nenutolsta nuo lietuviško žodžio, dainos, šokio. Dalyvavusieji buvo tikrai patenkinti, nedalyvavusieji turėjo aiškių nuostolių. Lauksime naujo mūsų jaunimo pasirodymo, didesnio dėmesio iš visuomenės pusės ir stipresnės reklamos iš rengėjų.

Lietuviškais kalėdiniais atvirukais

geriau yra iš anksto apsirūpinti. Gabija (335 Union Ave., Brooklyn 11, N. Y.) 25 atvirukų koplektą su vokais išsiunčia už vieną dolerį.

Senas lietuviškas knygas

superka Gabija, 335 Union Ave., Brooklyn 11, N. Y., mokėdama aukštas kainas. Ypač pageidaujamos Nepr. Lietuvoje išleistos knygos.

JAV paštų viršininkas . M. Donaldson Philadelphijoj parduoda pirmąjį pašto ženklą, išleistą laikraščius pardavinėjantiems berniukams pagerbti. Pirmasis tos laidos ženklas parduotas taip pat laikraščius pardavinėjančiam berniukui W. Czaus. Šie ženklai išleisti ryšium su JAV spaudos savaite.

Kun. dr. V. Jeskevičius

žinomų bostoniškių Jeskevičių sūnus, kurį laiką dirbęs Boston College, dabar paskirtas direktorium Institute of Contemporary Russian Studies, kuris veikia prie Fordham universiteto New Yorke. Kun. Jeskevičius yra jėzuitų ordino narys, Amerikoje gimęs ir augęs, bet likęs labai artimu lietuvių reikalams ir kalbąs gerai lietuviškai.

Rašytojų klubo susirinkimas

spalio 4 d. buvo ypač gausus dalyvių skaičium. Programa buvo taip pat labai įdomi. Pagrindą sudarė gyvai parengta dr. J. Girniaus paskaita tema: "Amerikiečių tautos dvasia ir mes". Referento iškeltais klausimais diskusijose dalyvavo adv. A. Šalna, J. Valaitis (BALF), inž. Izbickas ir kiti. Susirinkime taip pat dalyvavo dail. A. Valeška, kuris šiuo metu gražina Norwood, Mass. lietuvių parapijos bažnyčią. Dail. A. Valeška papasakojo apie mūsų dailininkų gyvenimą ir darbus Čikagoje.

Komunistinės spaudos klausimas

iškilo Bostono viešojoje bibliotekoje. Ten gaunami Pravda, Izvestijos ir eilė kitų bolševikų leidinių. Bostono spaudoje ir visuomenėje keliamas balsas tuos leidinius iš knygyno bei skaityklos pašalinti.

Edith M. Sandaitė

Northeastern Universiteto studenčių organizacijos Omega Sigma išrinkta protokolų raštininke.

Sužeistas muz. J. Gaubas

Rugsėjo 26 d. einant gatve netoli gyvenamos vietos Columbia Rd., Dorchester, ant jo užvažiavo automobilis ir sunkiai sužeidė kojas.

Cukraus fabriko (Domino) darbininkų unijos metinis banketas

įvyko spalio 4 d. South Armory patalpose Irvington St. ir praėjo geroje nuotaikoje.

Naujosios Anglijos Vyčių seime Brocktone

dalyvavo apie 200 vyčių. Seimas praėjo labai nuotaikingai. Nauj. Anglijos vyčių pirmininku yra J. Lola, bostoniškis.

CARNEGIE HALL
SEKMADIENĮ, SPALIO 12 d., 1952 m., 2:30 val. po pietų
BALTIJOS TAUTŲ SIMFONINIS KONCERTAS
PIRMĄ KARTĄ AMERIKOJE BUS STATOMI
Lietuvių, latvių, ir estų kompozit. simfoniniai veikalai
DIRIGUOJA:
JERONIMAS KAČINSKAS—BRUNO SKULTE — ENDEL KALAM
Programoje: Gruodis, Jakubėnas, Kačinskas, Bacevičius, Vitols, Tubin
BILIETŲ KAINOS: $4.00, $3.00, $2.00
Iš anksto gaunami lietuviškų laikraščių redakcijose ir įstaigose. Galima užsakyti paštu, išpildant žemiau paduodamą kuponą.
PELNAS SKIRIAMAS ŠALPOS REIKALAMS
Prašau atsiųsti ——— bilietus po $——— į Baltijos Tautų Simfoninį koncertą, įvykstantį Carnegie Hall, New Yorke, spalio 12 d., 1952 m., 2:30 val. po pietų. Programai skiriu $———. Viso siunčiu $———.
Vardas ———————————
———————————
Užsakymus siųskite: VALERIE TYSLIAVA, Concert Manager, 130 W. 57th Street, New York 19, N. Y.

Patenkino Brocktoniečius
per 50 metų, teikdama anglius ir aliejų.
Parduodame
Ledą-Anglius-Coke-Aliejų-Oil Burnerius
BROCKTON ICE & COAL CO.
27 Lawrence St., Brockton, Mass.
Tel. 189

LIETUVIŲ RADIO KORPORACIJA
502 E. Broadway, So. Boston 27, Mass. Tel. So. 8-0489
Lietuvių Radio Korp. programa per stotį WBMS, 1090 kilocycles, 9:30 iki 10:30 val. ryte sekmadienį bus sekanti:
1—Lietuvių tautiškų šokių trio, vad. Onos Ivaškienės
2—Dainos
3—Magdutės pasaka
Biznio reikalais rašykit radio ofiso adresu: 502 E. Broadway, So. Boston 27, Mass. Ačiū. STEPONAS MINKUS

Lithuanian Furniture Co.
MOVERS—
SO 8-4618
INSURED and BONDED
Local and Long Distance Movers
326-328 W. Broadway
SO. BOSTON, MASS.

Prabėgančias dienas gražiausiai primins
MENIŠKA FOTOGRAFIJA
PORTRETAS, ŠEIMOS, VAIKŲ, ĮVAIRIŲ PROGŲ NUOTR.
Jums geromis sąlygomis padarys
Vyt. Mažeilis
baigęs N.Y. Institute of Photography
Gyv. 422 MENAHAN ST.
BROOKLYN, N. Y.
Skambinti telef. HY 7-4677

LIETUVIŲ RADIO VALANDOS PROGRAMA
WESX—1230 kilocycles—Marblehead-Salem, Mass.
Kiekvieną šeštadienį nuo 11 iki 12 val. vidurdienio įvyksta Lietuvių Radio Valandos programa. Lietuviškos liaudies dainos, muzikos, dalykėliai, kalbos, sveikinimai, pranešimai plaukia oro bangomis į visų klausytojų namus.
Jeigu norite ką nors pasveikinti ar paskelbti, tai siųskite savo pranešimus paštu arba asmeniškai priduokite programos vedėjui ANTANUI F. KNEIZIUI, arba skyriuose šiais adresais:
LITHUANIAN RADIO HOUR
50 Cottage Street, —:— Norwood, Mass.
Skyrius: LITHUANIAN FURNITURE CO.
A. ir O. IVAŠKAI
326 W. Broadway —:— So. Boston 27, Mass.
Telefonai: NOrwood 7-1449 ar SOuth Boston 8-4618